

პირველი მაისი თბილისში

საბჭოთა ქვეყანა

პირველი მაისი მოსკოვში.
პოლიტიბურო ამხ. სტალინის მეთაურობით და მთავრობის წევრები ტრიბუნაზე წი თელ მოედანზე.

წინასწარი ბრძოლები საქართველოში

საერთაშორისო პროლეტარიატმა, იმპერიალიზმის მიერ დაჩაგრულ და დაშინებულ კოლონიების მშრომლებმა, გამარჯვებულმა საბჭოთა კავშირის მუშათა კლასმა და კოლმეურნე გლეხობამ იწიემეს პირველი მაისი, რევოლუციონერ ძალთა მობილიზაციის და დემონსტრაციის დღე.

მილიონები გამოვიდნენ ქუჩაზე. მილიონები გამოვიდნენ კაპიტალიზმის წინააღმდეგ ახალ საშინელო ომის საშინაოსის წინააღმდეგ, მილიონებმა აღიმაღლეს ხმა ძღვევამოსილ გამარჯვებულ სოციალიზმის დასაცავად, რომელსაც მებრძოლ რთულ პირობებში გმირულად აშენებს ჩვენი ქვეყნის მშრომელები.

ათასობით და ათათასობით ჩვენ ქვეყანაში, საბჭოთა კავშირის თვალუწვდენელ მიდამოებზე ფართოდ გადაშლილ გამარჯვებულ წითელ დროშის ქვეშ, გამოვიდა კლასის პროლეტარები, სოციალისტური სოფლის მშრომელი კოლმეურნე, საშუალო გლეხი ხვალისდელი კოლმეურნე და ერთსულდოვნათ დაუჭირეს მხარი ჩვენი მთავრობის პოლიტიკას, ჩვენი პარტიის გენერალურ ხაზს.

იქ, კაპიტალისტური მსოფლიოში უკვე ხანა წელია მძვინვარებს აქამდე არ ნახული სიღრმის და სიძლიერის ეკონომიური კრიზისი, კრიზისი მთელი რიგ ქვეყნებში პოლიტიკური კრიზისად იქცა. მან შეიქარა ესპანეთის მონარქია. მან იშხვედრა ივარკრივერი, ისტმენი, ის ძირს უთხრის საბჭოთა კავშირის ყველაზე გამაგებულ მტერს გენრი დეტერინგს. კრიზისი მკაფიო გამოხატულებას პოულობს გერმანიაში, სადაც მსოფლიო პოლიტიკის ძვრები, როგორც კალიდესკოპში ისე ახასხებან.

პაციფიზმის და „დემოკრატიის“ ხანმოკლე ერთ განვლო, ეხლა კაპიტალისტური მსოფლიოს ბედობლას სწვევებს ქუსლმადარი ჯვარისკაცები გინდემსურგ-გიტდერი გერმანიაში, ტარდო საფრანგეთში, კონსერვატორები ინგლისში, შავი რეაქცია ბალკანეთის ქვეყნებში.

ომის შავი საშინელო დრუბლები გარს შემოერთა მსოფლიოს. პარიზის სპირტული წვეთები შორეულ აღმოსავლეთს დაეცა. იმპერიალისტური იაპონია ცეცხლითა და მახვილით შეიჭრა ოსხს მილიონიან უზარმაზარ ქვეყანაში, მან გააღდგურა არა მარტო ჩაპი, მან დაიუფლა არა მარტო მანჯურია, არამედ იაპონიის ავანტიურისტულად განწყობილი ფენები, მწათ არიან ჩრდილოეთ მანჯურებიდან შემოტევა დაიწყო საბჭოთა კავშირზე, იაპონია - საფრანგეთის ბლოკი ცდილობს თავს

დაეხსას საბჭოთა კავშირს. საფრანგეთის დაგეშილი ძალები: პილსუდსკი, სამხრეთ სლავეთი, რუმინეთი მწათ არიან საფრანგეთის გენერალურ შტაბის პირველი ძახილისამებრ შემოესიონ ჩვენს ქვეყანას, რომელსაც არ სურს, რომელიც დღიდან მისი არსებობსა მშვიდობიანობის პოლიტიკას ატარებს, რომელიც ყველა ღონისძიებებს ხმარობს, რომ კაცობრიობამ შეინარჩუნოს მშვიდობიანობა.

„განარაღების“ კონფერენციამ აშკარად ყველასათვის გახდა, რომ იმპერიალისტური ქვეყნებს შორის შეურიგებელი წინააღმდეგობანი არსებობს.

ახეთ პირობებში ჩატარდა წილს მსოფლიო რევოლუციონერული ძალობა დემონსტრაციის დღე. ომის რეალურ საფრთხის წინაშე მდგომი პროლეტარიატი დაირაზმა კომუნისტური პარტიის დროშების ირგვლივ. უმუშევართა მილიონებმა მოითხოვეს, პური და მუშაობა. ბერლინის პროლეტარიატის დემონსტრაცია დიუსტ-გარტენში იმის მაჩვენებელია, რომ ჩვენი მომხმ გერმანულ ბოლშევიკების გაგლეხა მუშათა კლასზე დღითიდღე იზრდება. მართალია ეს ზრდა თვითმდინარებით არ მიდის, მართალია, მათ წინ ელვდება მთელი რიგი სიძნელებებისა, მაგრამ მიუხედავად ყველაფრისა, ის გზას იკავებს მშრომელთა ფართ მასების უმრავლესობის საბოლოო და საბჭოთაობა.

ჩვენ ქვეყანაში საპირველმასის დემონსტრაციებში, მაჩვენებელი იყო მშრომელთა ფართე მასების განუსაზღვრელი გმირული ენტუზიაზმისა პარტიისადმი და მისი ბელადის ამხ. სტალინისადმი სრული ნდობისა, და მომავალ ბრძოლებისათვის მზადებისა ახალი გამარჯვებების მოპოებისათვის.

პირველ მაისისათვის ამუშავდა ახალი ქარხნები-გოგანტები, „დენროსტრომი“ მისცა პირველი ელექტროდენი, ჩვენი საბჭოთა კავში, ინდუსტრი, მოწინავე ტენიკის ქვეყნად იქცევა. მიუხედავად ზრდის სიძნელებებისა, პარტია მიდის წინ, ტემპებს არ ანელებს, ვინაიდან მშენებლების ტემპეჩის შენელება, ნიშნავს ჩვენ დამარცხებას. ჩვენ უნდა დავეწოთ და გავასწოროთ მოწინავე კაპიტალისტური ქვეყნებს სულ ხანმოკლე ისტორიულ მანძილზე.

იზრდება და ძლიერდება სოფლის სოციალისტური სექტორი. ორგანიზაციულად, პოლიტიკურად და სამეურნეო თვალსაზრისით ძლიერდებიან კოლექტიური მეურნეობანი. ჩვენს წინაშე დგას საკითხი საკოლმეურნეო აქტივის გაზრდის, კოლმეურნეობაში ბრიგადის განმტკიცების.

საპირველმასის დემონსტრაციები მაჩვენებელი იყო იმისა, რომ მშრომელთა ფართე მასები, ერთსულდოვნათ დარაზმული არიან ყველა სამეურნეო ამოცანების გადასაჭერელათ, რომელიც ჩვენს წინაშე სდგას თანამედროვე ეტაპზე.

ჩვენს ქვეყანას ემუქრებიან ინტერვენციით, ჩვენი მთავრობა ყველა ღონისძიებებს მიმართავს, რომ შეინარჩუნოს მშვიდობიანობა, უზრუნველყოს ზავი, თავს ააშოროს კაცობრიობას ომის საშინელება. საპირველმასის დემონსტრაციებმა ნათელაშყო, რომ ჩვენი ქვეყნის მშრომელთა ფართე მასები, მხარს უჭერენ ჩვენი მთავრობის საგარეო პოლიტიკას. პირველ მაისის დემონსტრაციებმა მთელ მსოფლიოს აშკარად დაანახა, რომ ჩვენ ომი არ გვინდა, მაგრამ მუდამ მწათ ვართ დავიცვათ ჩვენი ქვეყანა, რომ არავის არ შეცემთ უფლებას დაარღვიოს საბჭოთა კავშირში მშვიდობიანი სოციალისტური მშენებლობა. ჩვენ არავისგან არაფერს ვთხოვლობთ, მაგრამ არც არავის არაფერს დაუთმობთ, თუ ეს აუცილებელი იქნება, თუ სხვა გამოსავალი ჩვენ არ გვექნება, გამარჯვებული მუშათა კლასი და კოლმეურნე გლეხობა აჩვენებს ყველას, როგორ უნდა სოციალისტური სამშობლოს დაცვა.

საპირველმასის დემონსტრაციებში, მშრომელთა ფართე მასები, კიდევ უფრო მეტად დაირაზმენ ჩვენი პარტიის გენერალური ხაზის გარშემო, მეზარჯვენი გადახრის, რომელიც მთავარ საფრთხეს წარმოადგენს, „მეზარჯვენე“ გადამხვევლების და მათამ შემარცხებლების წინააღმდეგ.

საპირველმასის დემონსტრაციები მაჩვენებელი იყო ღენინური ნაციონალური პოლიტიკის სრული გამარჯვების, რომელიც ჩვენ მოვიპოვეთ დიდმპრობულურ შოკინიშმთან და ადგილობრივ ნაციონალიზმთან ბრძოლაში.

საკავშირო კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის უკანასკნელი დადგენილება სალიტერატურო - სამხატვრო ორგანიზაციების მუშაობის გარდაქმნის შენახებ, კიდევ უფრო მეტად რაზნავს, ჩვენი ლიტერატურის ძალებს პარტიის გარშემო, უდღესი ამოცანების გადასაწყვეტად. პირველი მაისის დემონსტრაცია იმის მაჩვენებელი იყო, რომ მწერლობა ამ დადგენილების საკლუპეკოზე იბრძოლებს კულტურულ რევოლუციის ამოცანების გადასაწყვეტად.

ჩვენს წინაშე მსოფლიო - ისტორიული მნიშვნელობის ამოცანები სდგას. წინასწარი ბრძოლებისაკენ!

ბოლშევიკური პარტიის ხელში პრესა ყოველთვის წარმოდგენდა არა მარტო აგიტაციასა და პროპაგანდას, არამედ აგრეთვე მასების ორგანიზაციის უძლიერეს იარაღს. ჯერ კიდევ გადასახლებაში ყოფნის დროს ვ. ი. ლენინი პარტიის ორგანიზაციას მჭიდროდ უკავშირებდა პირველ რიგში სოფლად რუსეთის პოლიტიკური გახვების შექმნას.

„ჩვენი აზრით, — სწერდა ვ. ი. ლენინი „ისტრა“-ს № 4-ში, — მუშაობის გამოსავალი წერტილი, პირველი პრაქტიკული ნაბიჯი სასურველი ორგანიზაციის შექმნის გზაზე, მთავარი ძაღვი, რომლის საშუალებითაც ჩვენ შევძლებთ ამ ორგანიზაციის შეუქმნებლად განვითარებვას, გაღრმავებას და გაფართოვებას, — უნდა გახდეს საერთო რუსეთის პოლიტიკური გახვების დაარსება“.

„ჩვენი პარტიული ორგანიზაციის საქმიანობის მთავარი შინაარსი, — ამბობს ლენინი ბროშურაში „რა ვაკეთებთ“ — ამ საქმიანობის ფოკუსუს, უნდა შეადგენდეს ისეთი მუშაობა, რომელიც შესაძლო და საჭიროა, როგორც ძლიერი აფეთქების, ისე სრული დამშვიდების პერიოდში, სახელდობრ: პოლიტიკური აგიტაცია, გაერთიანებული მთელს რუსეთში, რომელიც გამუქებებს ცხოვრების ყველა მხარეებს და, რომელიც გაფრთხილებს ფართო მასებზე. ეს მუშაობა კი თანამედროვე რუსეთში წარმოუდგენელია საერთო რუსეთის გახვების გარეშე, რომელიც ხშირად უნდა გამოდიოდეს, ორგანიზაცია, რომელიც თავისთავად შეიქმნება ამ გახვების გარეშე, ორგანიზაცია მისი თანამშრომლების (ან სიტყვის ფართო მნიშვნელობით, ვ. ი. იმათი ორგანიზაცია, ვინც ამ გახვებზე მუშაობს) მზად იქნება სწორედ ყველაფერისათვის, დაწყებული პარტიის ღირსების, პირველ რიგში დასაცავად რევოლუციონერული ბრძოლის შესრულების მომენტში და გათავებული საერთო სახალხო შეიარაღებული აჯანყების მომზადებით, დანიშნით და გატარებით“.

სწორედ ამიტომ იყო, რომ ლენინი მეორე ყრილობაზე მენშევიკ-ბოლშევიკთა შორის წარმოშობილ ღრმა პრინციპიალურ უთანხმოებებთან დაკავშირებით უდიდეს მნიშვნელობას აძლევდა იმას, თუ ვის ხელში იქნებოდა პარტიის ცენტრალური ორგანო, რა ლოზუნგებით და როგორ იქნებოდა დარაზმული მშრომელი მასები.

იმ დროს, როცა მენშევიკური გახვებები ლიბერალების მსგავსად კმაყოფილდებოდნენ ცარიელი აგიტაცია-პროპაგანდით ცარიზმის წინააღმდეგ და არავითარ ყურადღებას არ აქცევდნენ მასების ორგანიზაციულად დარაზმვას, მხოლოდ ბოლშევიკური პრესა იყო მასების ნამდვილი ორგანიზატორი თვითმპყრობელობის წინააღმდეგ, ძალაუფლების დასაპყრობად.

1912 წლის 5 მაისი დიდი ისტორიული თარიღია რუსეთის ნამდვილი მუშათა პრესის ისტორიაში. ამ დღეს მუშების მიერ შეგროვილ კაპეიკების საშუალებით დაიწყო გამოსვლა პირველმა სრულიად რუსეთის

ბოლშევიკურმა ორგანომ „პრავდა“-ში ლენინი „პრავდა“-ში უშუალოდ თანამშრომლობის გარდა უდიდესი ინტერესით ადევნებდა თვალყურს „პრავდა“-ს კავშირის ზრდას მუშათა მასებთან. „პრავდა“-ს გავლენისა და ავტორიტეტის ზრდას. ნუშები ენერგიულად ეხმარებოდნენ თავის ცენტრალურ ორგანოს, თავიანთი კაპეიკებით ფარავდნენ დაუსრულებელ ჯარიმებს, რომლებმაც თვითმპყრობელობა ღამობდა რევოლუციონერი სიტყვის ჩახშობას. თუ რა საძინელ რეპრესიებს განიცდიდა „პრავდა“, ამის მაჩვენებელია შემდეგი ციფრები: ერთი წლის განმავლობაში კონფისკაცია უყვეს „პრავდა“-ს 43 ნომერს, დააჯარიმეს 21 და 1913 წლის 3 ივლისს სრულიად დახურეს. მაგრამ ცარიზმმა ვერ ჩაჰკლა ბოლშევიკური სიტყვა. სხვადასხვა სახელებით („რაბოჩაია პრავდა“, „სევერნაია პრავდა“, „პრავდა ტრუდა“, „ზა პრავდუ“, „პროლეტარსკაია პრავდა“, „პუტ პრავდი“, „რაბოჩიი“, „ტრუდოვია პრავდა“), და მუშათა ენერგიული დახმარებით „პრავდა“ მანც განაგრძობდა გამოსვლას და თვითმპყრობელობის დასამხობათ რაზმად მუშათა მასებს.

1927 წ. „პრავდა“ კვლავ გამოდის როგორც ბოლშევიკური პარტიის ცენტრალური ორგანო, უღმობუღლად აწვეს დროებით მთავრობის იმპერიალისტურ, მოღალატურ პოლიტიკას, ესერმენშევიკების გამცემლურ როლს, რაზმავს მასებს ბოლშევიკური ლოზუნგის გარეშე. 1917 წლის ივლისის დღეებში კერენსკის ბანდება მას არბიერს ისევე, როგორც თვითმპყრობელობის დროს. მაგრამ ისევე, როგორც ნიკოლოზ მეორემ ვერ შეძლო „პრავდა“-ს ჩაკვლა, ვერც კერენსკი ახერხებს ამას. ბოლშევიკური გახვებებს რიცხვი აზრდება და მათი ფურცლებიდან კიდევ მეტის სიძლიერით გაისმის მთელი რევოლუციონერი მასების გასაგონად ლენინის მოწოდება — „მთელი ძალაუფლება საბჭოებს!“.

ოქტომბრის გამარჯვების შემდეგ „პრავდა“ სდგას ახალგაზრდა საბჭოებს უბიძგის ფხიზელ გუშავად: რაზმავს და აკავშირებს მასებს შინაუი კონტრ - რევოლუციისა და ინტერვენტებისათვის ღირსეული პასუხის გასაცემად

სამოქალაქო ომის დამთავრების შემდეგ „პრავდა“ სდგას დანგოული სახალხო მეურნეობის აღდგენის ფრონტზე მებრძოლთა პირველ რიგებში, შემდეგ ის თავგამოდებით იბრძვის მთელი სახალხო მეურნეობის რეკონ-

სტრუქციისათვის, რეზივს მთელს რუსეთში მშენებლობის წარმატებისათვის.

„პრავდა“ არის მოწინავე მებრძოლი შრომის ახალი სოციალისტური მეთოდებისათვის, შრომის დისციპლინისათვის, ბიუროკრატისმისა და სინარქიის წინააღმდეგ, მშრომელი მასების აღზრდისათვის მარქსისტულ-ლენინურ საფუძველზე. „პრავდა“ არის მაგალითის მიმცემი მუშაობაში ჩვენი მრავალრიცხოვანი ძირეული ორგანოებისათვის, მუშგლებსკოთა ძლიერების მასების ორგანიზატორი და აღმზრდელი.

„პრავდა“-ს 10 წლის თავზე 1922 წ. 5 მაისს ლენინი სწერდა:

„ათწლის იუბილე ყოველდღიური ბოლშევიკური გახვებისა, რომელიც რუსეთში გამოდის... მხოლოდ ათი წელი გავიდა ამის შემდეგ: ბრძოლისა და მოძრაობის შინაარსის მიხედვით კი გავლილია 100 წელი. სისწრაფე საზოგადოებრივი განვითარებისა უკანასკნელი ხუთი წლის განმავლობაში პირდაპირ ზეზუნდებოდა, რომ ძველი საზოგადოებოთ...“

„ძირითადი მიზეზი მსოფლიო განვითარების აჩქარებისა არის ახალ ასეულ და ასეულ მილიონ ადამიანთა ჩაბმა მასში...“

ლენინის ეს სიტყვები დაიწერა სწორედ ათი წლის წინ. ამ დროის შემდეგ ჩვენ ვაქვს უდიდესი თარიღები, ამ განვითარების კიდევ უფრო მეტი აჩქარების მაჩვენებელი: 1923 წ. გერმანიის მოშების გვირული ბრძოლა, 1926 წ. — საყოველთაო გაფიცვა ინგლისში, ვენის მუშების აჯანყება, ბარეკადული ბრძოლები ჰამბურგსა და ბერლინში, ჩინეთის მშრომელთა გვირული ბრძოლა და, დაბოლოს, ერთის მხრივ გამოუვალი ეკონომიური კრიზისი კაპიტალიზმის ქვეყნებში, რაც ხელს უწყობს ახალ ათეულ მილიონ მშრომელთა ჩაბმას რევოლუციონერ კლასობრივ ბრძოლაში და მეორეს მხრივ — სოციალისმის წარმატებით მშენებლობა საბჭოთა კავშირში, რაც უდიდესი გამარევილი რევოლუციონერებელ გავლენას ახდენს მთელი მსოფლიოს მუშათა მასებზე.

ასეთ პირობებში როლი კომუნისტური პრესისა უცხოეთში არაჩვეულებრივად იზრდება. „პრავდა“-ს სახელოვანი ტრადიციები და მუშაობის მეთოდები სამაგალითოა უცხოეთის მოძვე კომპარტიების ორგანოებისათვის.

გაუმარჯოს ლენინურ „პრავდა“-ს — კომინტერნის დამკვრელი ბრიგადის — საკ. კ.პ. (ბ) ცეკას მებრძოლ ორგანოს!

გაუმარჯოს ბოლშევიკურ პრესას!
ა. ღ—ნი.

კავიტალისტური მსოფლიო ეკონომიური კრიზისის ბრწყალუბუი

ფოტო-მონტაჟი მხატვარ ანდრეი
ნიკოლოთიას

მსოფლიო ომის დამთავრების დღიდან სოციალ-ფაშისტების ირწმუნებინ, რომ დაიწყო კაპიტალიზმის ახალი ეპოქა, მშვიდობიანი განვითარების ეპოქა და რომ 1914-18 წ. ომი იყო უკანასკნელი ომი. ყოველდღიური სინამდვილე ააშკარავებს სოციალ-ფაშისტების ამ „თეორიის“ სრულფარისებურ ხასიათს, იმას, რომ მისი დანიშნულება არის ფართო მასების მოტყუება, მშრომელთა ყურადღების ჩამოშორება ომის საფრთხის ყოველდღიური ზრდისაგან, მასების ყურადღების მიძინება.

თვით სოციალ-ფაშისტების აქტიური მონაწილეობა კაპიტალისტურ სახელმწიფოთა „თავდაცვით“ ღონისძიებების გარშემო, მათ მიერ მხარის დაჭერა სამხედრო კრე-

დებულთა შორის, ინგლის-საფრანგეთის, იტალია-საფრანგეთის, ინგლის-ამერიკის, ამერიკა-იაპონიის და სხვ. მრავალი წინააღმდეგობანი. ომის კერათა რიცხვი უსასრულოდ გაიზარდა.

მაგრამ, რაც მთავარია წარმოიშვა ახალი უდიდესი წინააღმდეგობა: წინააღმდეგობა სოციალიზმის მშენებელი საბჭოთა კავშირსა და კაპიტალისტურ მსოფლიოს შორის. საბჭოთა კავშირის პროლეტარიატმა ჩვენი ქვეყანა გამოიკვია ვერსალის ყაჩაღურ „ზავის“ ობიექტთა რიცხვიდან, „ზავის“, რომელსაც ლენინი კომუნტერნის მეორე კონგრესზე შემდეგნაირად ახასიათებდა: „ჩვენ მსოფლიო ისტორიაში გვაქვს პირველი შემთხვევა ძარცვის, მონობის, დამო-

მაგრამ საბჭოთა კავშირი მარტო ჩვეულებრივი ბაზარი და ნედლეულის წყარო კი არ არის, არამედ ეს არის ქვეყანა, სადა დაიკვლია მოსპობილი ბურჟუაზიის ბატონობა. სადა დაიკვლია დამყარებული პროლეტარიატის დიქტატურა და უკვე საბოლოოდ ზრდასწავნიის სისარგებლოდ და კაპიტალიზმის წინააღმდეგ არის გადაჭრილი საკითხი „ვინ-ვის“, როგორც ქალაქად, ისე სოფლად. ის ფაქტი, რომ საბჭოთა კავშირის პროლეტარები წარმატებით აშენებს სოციალიზმს, რომ ჩვენში მოსპობილი უმუშევრობა, რომ ჩვენში მუშეჩერებლად უმჯობესდება მშრომელთა მატერიალური და საყოფაცხოვრებო პირობები, რომ ჩვენში განვითარდეს და აყვავდეს გზაზე დამდგარი

მარცხენი — ტარდევ სიტყვას ამბობს „განიარადების“ კონფერენციაზე და ქვეყნებს არწმუნებს საფრანგეთის „მშვიდობიანობის მოყვარულობაში“ და ამავე დროს ადგენს ლენინს ფედერაციის გეგმებს, მიმართულს საბჭ. კავშ. წინააღმდეგ. მარჯვნივ — იმ დროს, როცა იმპერიალისტები უწევიაში ლაგობენ „განიარადებაზე“, კაპიტალისტურ სახელმწიფოთა გენერალური შტაბები რომის პაპის ლოცვა-კურთხევით და სოციალ ფაშისტების დახმარებით აქტიურად ემზადებიან ახალ ომისათვის (მხატვარ რულაგინის მონტაჟი).

დღიებისათვის, მონაწილეობა დაუარსებელ ლაგობაში „განიარადების“ შესახებ და, რაც მთავარია, სოც. ფაშისტების მოწინავე როლი ანტი-საბჭოთა კამპანიაში და საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ ინტერვენციის აშკარა მზადებაში, ყველა ეს ფაქტები ნათლად უმტკიცებენ მშრომელთა ფართო მასებს, რომ სოციალ-ფაშისტურა „თეორია“ კაპიტალიზმის „მშვიდობიანი“ ეპოქის შესახებ არის ცარიელი ზღაპარი, რომ სანამ არსებობს კაპიტალიზმი, ომები არ მოიხსობა.

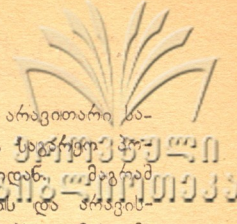
კრიზისი, რომელიც აღიზიანებს კაპიტალიზმს, აძლიერებს ომის საფრთხეს. ბრძოლა ბაზრებისათვის, ბრძოლა ნედლეულისათვის, ბრძოლა მსოფლიოს ახალი გადაყოფისათვის, — აი ძირითადი მომენტები, რომლებიც ჰკვებენ ომის საფრთხეს. ვერსალის ზავმა წააქცია მხოლოდ ერთი ბარტყერი მსოფლიო იმპერიალისტურ ძალთა კვიდილში. გერმანია დამარცხდა, მაგრამ ერთი „გადაჭრილი“ წინააღმდეგობის ნაცვლად უფრო მეტის სიძლიერით წამოიჭრა მთელი რიგი ახალი წინააღმდეგობანი: წინააღმდეგობა დამარცხებულთა და გამარ-

კიდებულთა, სილატაკის და სიმშლიის იფრდიულად დაკანონებისა ერთ-მეოთხედ მილიარდ ადამიანთა მიმართ“.

ეკონომიურმა კრიზისმა შეაჩერა ვერსალის სისტემა, კაპიტალიზმის წიაღში არსებული წინააღმდეგობანი გაფართოებულ ბაზარზე აღიზიანდა და აჩქარებს იმპერიალიზმს ომს. უკანასკნელი წლების სერთაშორისო ურთიერთობათა მთავარ ღერძს წარმოადგენს წინააღმდეგობა ძირძობა კაპიტალიზმსა და ძლიერბოლო სოციალიზმს შორის, რომელიც წარმატებით შენდება ჩვენს ქვეყანაში. მთელი რიგი მომენტები უკანახებენ იმპერიალისტებს თავსებად საბჭოთა კავშირზე. ჩვენი ქვეყნის უხარპაზური ტერიტორია 160 მილიონიანი მცხოვრებით, უდიდესი სანედლეულო ბაზარია, წარმოადგენს მიმზიდველობის მძლავრ ცენტრს, კაპიტალისტური ექსპლოატაციის საუფავარ მიზანს. ცხადია, რომ ამ უდიდეს შესაძლებლობათა ქვეყნის გადაქცევა კაპიტალისტური ექსპლოატაციის ობიექტად საკრძობათ შეანელებდა ეკონომიურ კრიზისს. მაღანოდ დეცხებოდა კაპიტალიზმის განუკურნებ სენით შეპყრობილ ორგანიზმს.

სოციალიზმის მშენებლობასთან მჭიდროდ დაკავშირებული მეცნიერება და კულტურა, — კაპიტალისტურ მსოფლიოში კი ზედიზედ იზრდება გიგანტი-საწარმოები, უდაბნოებად არის გადაქცეული უდიდესი სამრეწველო ცენტრები, მუშეჩერებლად იზრდება უმუშევართა არმია და მასების გაღატაკება, რომ მეცნიერება-ტექნიკისა და კულტურის მუშაკთა უდიდესი არმია თავის ცოდნა-გამოცდილების გამოყენების შესაძლებლობას ვერ პოულობს, — ყოველივე ეს ცოცხალი საჩინოდ და ერთად-ერთ ნამდვილ საშრობლოდ არა მარტო ათეულ და ასეულ მილიონ პროლეტარებისათვის, არამედ აგრეთვე მეცნიერება-ტექნიკისა და კულტურის საუკეთესო წარმომადგენლებისათვის.

ეს გამარეველი უციონერებელი გავლენა საბჭოთა კავშირისა კბილთა ღრქენას და და ველური სიძულვილის გაძლიერებას იწვევს კაპიტალისტურ ბანაკში, რომელიც ცდილობს თავისი შინაგანი წინააღმდეგო-

ს ა ლ ბ ე ნ ა ხ ა ლ ო მ ს

ბანი საბჭოთა კავშირის ხარჯზე გადასტრას, პირისგან მიწისა აღგავოს ცოცხალი მაგალითი მოქმედებისა მთელი მსოფლიოს რევოლუციონური მუშათა კლასისათვის.

მსოფლიო იმპერიალისტები ახლა მთელს ძალსხმობენ მიმართავენ იქითკენ, რომ შორეულ აღმოსავლეთის ამბები გამოიყენონ ინტერვენციისათვის საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ. ამხ. სტალინი მე-16 პარტიკონგრესზე ამბობდა: „ტენდენცია ავანტიურისტული იერიშებისა საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ კიდევ უფრო უნდა გაძლიერდეს ეკონომიური კრიზისის გაშლასთან დაკავშირებით, ყველაზე უფრო მკაფიო გამოხატვებს ამ ტენდენციისა ამჟამად წარმოადგენს თანამედროვე ბურჟუაზიული საფრანგეთი, სამშობლო ლიხნეობილი „პან-ევროპისა“, აკვანი კელოვის პაქტისა, ყველაზე უფრო აგრესიული და მილიტარისტული ქვეყანა მსოფლიოს ყველა აგრესიულ და მილიტარისტულ ქვეყნებიდან... საფრანგეთის იმპერიალიზმი მეზობლებს როგორც თამაშობს ანტისაბჭოთა ინტერვენციის მზადებაში, დუნაის ფედერაციის გეგმა, არაორაზროვანი მხარის დაქვრება იაპონიის იმპერიალიზმისათვის, —ყველაფერი ეს არის ეტაპები ანტი-საბჭოთა ომის გზაზე, რომელსაც ბურჟუაზიის კარნახით ამზადებს საფრანგეთის გენერალური შტაბი.

სანამ არსებობენ მიზეზები, რომლებიც იწვევენ ომს, მანამ უკანასკნელი არ მოსპობა, კაპიტალიზმი უნდა დემონსტრირებოდეს მოვლას მის აუცილებელ თანამგზავრს—ომებს. მაგრამ კაპიტალიზმს არ სურს დასთმოს ასპარეზი, მას სურს გაახანგრძლივოს თავისი არსებობა, ამისათვის მან იარაღით უნდა გადასტრას წინააღმდეგობანი თავის წიაღში და საბჭოთა კავშირთან. მაგრამ თავის შეუხერხებელ მზადებას ომისათვის მსოფლიო ბურჟუაზია მალავს (ცდილობს დამალოს) ლაყვობით განიარაღებაზე, რაშიც მას ყოველმხრივ დახმარებას უწევენ მთელი მსოფლიოს სოციალ-ფაშისტები. საბჭოთა კავშირი მონაწილეობას იღებს ამ კონფერენციებში „განარაღების“ შესახებ, რათა ამხილოს იმპერიალისტების „პაციფისტური“ ფარისევლობა, რათა დაანახვოს მთელი ქვეყნიერების მშრომელებს, რომ მხოლოდ საბჭოთა კავშირი არის მშვიდობიანობის ერთადერთი მტკიცე ბურჯი.

მაგრამ ჩვენი მშვიდობიანობის მოყვარეობა არ უნდა გაიგონ ისე, როგორც ჩვენი უქმურება. „პოლიტიკა საბჭოთა მთავრობისა, რომელსაც ერთსულოვნად უჭერენ მხარს საბჭოთა კავშირისა და ყველა ქვეყნების მშრომელები, უცვლელი დარჩა. როგორც ყოველთვის, ისე ახლაც საბჭოთა მთავრობა იბრძვის მშვიდობიანობის განმ-

ტკიცებისათვის და არა აქვს არავითარი საზიარებელი უკან დაიხიოს თავისი საფრანგული პოლიტიკის ამ ძირითადი ხაზიდან. მაგრამ საბჭოთა ქვეყანას არაადრის და არავისთვის მიუცია უფლება და არც მისცემს უფლებას შეიჭრან მის ტერიტორიაზე, დაანგრიონ ჩვენი სოციალისტური საწარმოები, გასთელონ ჩვენი საკოლმეურნეო მინდვრები, სწვან ჩვენი ქალაქები, რომლებიც იზრდებიან და საბჭოთა ტერიტორიის ცალკე ნაწილები გადააქციონ „საბუფერო“ სახელმწიფოებათ. ჩვენი ქვეყნის სიმართელისათვის საბჭოთა კავშირის მშრომელთა მილიონები ომს აწარმოებენ ინტერვენტებთან და გამარჯვებული გამოვიდნენ. არავითარი იქვი არ არის, რომ საჭირო შემთხვევაში პროლეტარული დიქტატურის ქვეყანა ღირსეულ პასუხს გასცემს ყველას, ვინც დაემუქრება მის უშიშროებას“ („პრავდა“).

იაპონიის იმპერიალისტების მახინაცები შორეულ აღმოსავლეთში, თეთრგვარდიელთა ხროვის ამოძრავება, პოლონეთ-რუმინეთის მტაცებლების ფუსფუსი—ყოველივე ეს მჭიდროდ არის დაკავშირებული საფრანგეთის გენშტაბის ანტისაბჭოთა გეგმებთან. საბჭოთა კავშირის პროლეტარიატი სოციალისტური მშენებლობის ბოლშევიკურად გაშლასთან ერთად ფხიზლად ადევნებს თვალყურს იმპერიალისტების მახინაცებებს და თუ საჭირო შეიქნა, როგორც ერთი კაცი დადგება მსოფლიო პროლეტარიატის ერთადერთ სამშობლოს დასაცავად, ჩვენი ერთგული მოკავშირე—საერთაშორისო პროლეტარიატი კი კომუნისტური პარტიების ხელმძღვანელობით ყველა ზომებს მიიღებს ახალი იმპერიალისტური ომის გადასატყვევად სამოქალაქო ომად კაპიტალიზმის წინააღმდეგ, უკანასკნელ და გადაწყვეტ ბრძოლად მსოფლიო ოქტომბრის გამარჯვებისათვის.

მ. წულაძე.

კაპიტალი „აუშნარმბს“ მუშებს.
ზევით—ანტისაშხედრო დემონსტრაციის დროს იაპონიის საელჩოს წინ ვაშინგტონში პოლიციამ თავი იჩინა განსაკუთრებულ სისასტიკით. სურათზე სცენა დემონსტრაციის დარბევის დროს პოლიციელები ცდილობენ დააპატიმრონ ქალიშვილი. ქვევით—ჩრდ. ამერიკის შეერთებულ შტატების ყველა ქალაქებში გაიმართა ანტისაშხედრო დემონსტრაციები. ჩიკაგოში ასეთი დემონსტრაცია გაიმართა იაპონიის საკონსულოს წინ. დემონსტრაციის დროს ბევრი დასტრეს და მოჰკლეს. სურათზე—ერთ-ერთი დემონსტრანტი პოლიციის მიერ ნაცემი გრძნობა დაკარგული გღია.

1930 წლის ივნისის 29-ს ტფილისში დავითის იუბილე იმართებოდა. ამის შესახებ გაზეთებში ადრევე იბეჭდებოდა ცნობები, ჟურნალებში წერილები თანადებოდა. თუმცა სოფელში გაზეთები მისდობდა და იქიდანაც შეიძლოდა ყველაფერი გაეგოთ, მე მაინც ხშირად ვწერდი და უგზავნიდი დედას და მამას წერილებს მომავალ იუბილეს შესახებ. უმთავრესად მაინტერესებდა პასუხი—რა შთაბეჭდილებას ახდენდა ეს ამბავი დავითზე, რას განიცდიდა. მაგრამ სოფლიდან სასუქეში არაფერი მომიდოდა. დედის ყოველი წერილი თითქმის ერთიდაიგივე იყო: დავითი ერთობ სუსტადაა, ვეღარ დგება, ტფილისში გამგზავნებას ვერც უსხენებ, დილით, რომ ელაპარაკები იუბილეს შესახებ, საღამოთი ისევ უნდა გაუმეორებ—აღარ ახსოვს... ამის შემდეგ გადავწყვიტე სოფელში წასვლა იმ მიზნით, რომ, ასე ვთქვათ, მამა ხანაითზე მომიყვანა, შემემზადებია მომავალი დღესასწაულისათვის... მე ვიცი დავითის დროებით მაინც გამკურნავი წამალი.

მთელი ღამე ტფილისიდან სვირამდე ღვინოვანი ვაგონით ვიწვედი. უძლიერესი მოთხოვნით სხეული რამდენიმე დამხრებდა, როცა განთიადზე გზას გაუღდექი ყვირილის ხეობით უნაგირა მთისკენ, რომლის კალთებზე ჩემი სოფელი სიბრუნია.

სადგურზე ნაჭირავები პატარა ცხენი ნელი ნაბიჯით მიდის. როცა მას უნაგირს აღვამდენ, არ შემიხედავს განზრახ. ვიცი, მას აუცილებლად ზურგი სტკიავს. ამას ცხადად ვგრძნობ გზაში, როცა ხანდახან ზურგზე კუნთები შეუთამაშებს, რომ დალოლი იმ ავიყო და ჩემოდანი არ მიმჭოდნეს დეხით წყვილიდა.

პირველად მე იმერეთი დავითის მოთხოვნებით გავიცანი. ყველაფერი ცოცხალია ამ მოთხოვნებში: ადამიანი, პირუტყვი, სოფელი...

ჩემოდანში ცოტაოდენი საჩუქრები მიმაჩინა მამასთვის: ტკბილეული, შაქარი, წიგნი.

კიდეც ადრე იყო, როცა შინ მივედი.

საოცარი რამ ხდება ყოველთვის ჩემში. როცა გლახკიდან ჩამოსვლისას პირველად ეგონა შეგადვიარ სიხარულის მაგიერ სევდა მიპყრობს უეცრად. მუდამ მეჩვენება, რომ ჩვენი სახლი საოცრად მოძველდა, თითქო არავინ ცხოვრობდეს მასში, რომ ოთახებში დიდი მწუხარებაა. მაგრამ ახი ჩემს დასახლებაზე აივანზე გამოჩნდება დედის თეთრი თავი, აჩქარებული ნაბიჯით დედა კბენს ჩამოიარებს, გადავხევივით ერთმანეთს და ამის შემდეგ სახლი ნათლდება.

მამა დიდი სიხარულით შემხვია. ივნისის დასაწყისია. გარედ მზე. დავითის ოთახის ბუხარში კი ცეცხლი ანთია. დაიბოს სცივა.

მამა ლოგინში წევს, თავით სკამზე ჩაის დაკვირვებით ჭიკა დევს. ჩაი—ყველაფერია დავითისთვის. მხოლოდ ამაზე არ შეუძლია უარი სთქვას. ამასთანავე ჩაი უნდა იქნეს ძალიან ცხელი. თუ ახლად აღუღებულ ჩაიდან არ არის წყალი გადმოსხმული, ისე არ დაღვეს. ბუხართან მუდამ სდგას ჩაიდან. ყოველ წუთში მოსალოდნელია დაიბოს ჩაი მოითხოვოს.

რა საოცრად შეცვლილა მამა რამოდენიმე თვეში...

რატომღაც მეჩვენა, რომ მის სახეს სიკვდილის ბეჭედი ესვა. ვიკლიობდი მომიშორებია ეს აზრი, მაგრამ ამაოდ. სახე შეცვლილი ჰქონდა. თითქო დაშლა დასცემოდა.

—მამ მე და შენ მალე წავალთ ტფილისში.—ვეუბნები ხელოვნური ხალისით. დავითის ამღვრელი თვალი ხანგრძლივით ჩემზე ჩერდება.

— ტფილისში? რატომ? ახლა ზაფხულია... აქ ყოფნას რა სჯობია.. თუ მაინც დამაინც უნდა წამოვიდე, მაშინ შემოდგომაზე...

— მამ იუბილეზე წამოსვლას არ აპირებ?

რა იუბილე?

— აღარ ახსოვს; თუმცა წუხელ კიდეც გადახსენე!—ჩამურჩოლებს დედა.

მიხდება ისევ უამბო ყველაფერი. დავითი მისმენს დამწვრებით და როცა სიტყვას ვთავაზებ, უეცრად მისი ხმა მესმის:

— არაფერი საქირაა!

ხმის ცილოთი ვამჩნევ, რომ რატომღაც გაბრაზდა.

— არაფერი საქირაა!—უფრო ხშირად იმეორებს—ვის რათ აინტერესებს ჩემი იუბილე? რათ უნდა გადახადო საქმე სამისხარაოთ? მე ესაა მთელი ვარ, კოვში. მეტი არაფერი. რატომ არ გაქვს, სურგო ჩემი პატარავებო? რატომ გინდა ხალხმა სასაცილოთ ამიფადოს? ვის უნდა ჩემი დანახვა სცენიდან? არაფერი საქირაა. არაფერი შიხრა იუბილეს შესახებ. იცოდ, არ მინდა და არ წავალ.

ჩემოდანიდან ამომიქვს საჩუქრები. ყველაზე უფრო ტკბილს შეხარის.

— აი ეს კარგი გიქნია.—გაბარებულია დავითი და ბავშვით წუწნის ტკბილს—ეს გალტვიც მშენიერია... იფ, რა მშენიერია. მამო, გინაცვალე. ამა ერთი ჩაი, ჩაი. სერგოსაც დაუსხი. კიდეც დავღვეთ. ვიცი, სერგოსაც უყვარს ჩაი. უარს არ იტყვის, ერთად დავღვეთ.

ჩაიდანის გახურებულ კრანიდან წყალი შიშინით გადმოიღის. მამა მზიარულია.

— სოფელში მე ორი მებობარი მყავს—იციანს მამა—დედა შენი და ეს ჩაინიკი...

მე ისევ იუბილეზე ვიწყებ ლაპარაკს. ამოვიღე გაზეთები, ჟურნალები.

— წაიკითხე, წამკითხე.—იციანს დავითი.

ალბად გრძნობს, რომ მისი კარგი გუნებით ესარგებლობ.

წავიკითხე ქრონიკები. მერე ჟურნალები გადავიფურცლე. უფროსად „ქართული მწერლობაში“ დავითის შესახებ გრიგოლ რაბაქიძის წერილი იყო მოთავსებული.

გრიგოლის წერილი უმთავრესად „სამანიშვილის დედინაცვალს“ შეეხება. წიკლიში მოყვანილია აღვლილები მოთხოვნებიდან. წავიკითხე ვეფხვი, ორი სკამი.

ვკითხოვლობ:

...იძებნოთ. პლატონი, ვეფხვი. ხა, ხა, ხა. ჩემს დღიში ამგვარ უცხო საჭმელზე არ მიგონია და აქიდან ითქვა, რომ ბიკარი გასარ თობი მოგვიღოს. რამდენ დედაბერს სანატრილოდ გაუზნებ უშილოდ ყოფნას“.

აქამდე დავითი ჩემად მისმინდა. როცა ხანდახან შეგხედავდი, დავინახავდი, რომ თვალები დასაოკული აქვს. უეცრად დავითის სიტყვი მესმის:

— ეს სანატრილოდ რაღაც. გაკვირვებით უჩიკარი, კითხვას ვანგაგრძობ.

...ასე დაგმეყო. შე დალოცვილი თავი დანჯი... ტყვილა გამაღანძღვე ნათესავი კაცი“.

ისევ დავითის სიტყვი მესმის.

— რა არის ეგ, რას კითხოვლობ?—მეკითხება უეცრად—რაღაც სანატრილო. რა მოთხოვნების შესახებ კითხოვლობ.

— ეს ხომ „სამანიშვილის დედინაცვალა“—

—ა?

— შენი მოთხოვნა... სამანიშვილის დედინაცვალთან აკავშირებულია.

— არ ვიცი.—ჩემად ამბობს დავითი—რა ჩემი მოთხოვნა, რა სამანიშვილი...

— აღარ ახსოვს.—ჩემად, საოცარი მწუხარებით მეუბნება დედა.

მაშინ მე მოვეხებე მისი წიგნი, ვიპოვე მოთხოვნა.

— გინდა თვით ის მოთხოვნა წავიკითხო?

— ძალიან კარგს იხამ. ეგ რაღაც საინტერესო უნდა იყოს. გახალისებულა მამა. დავიწყე მოთხოვნის კითხვა.

დავითი იცინის.

დედას თვალზე ცრემლებს ვხედავ. კითხვას განვგაგრძობ. დავითი უფრადლებით მისმენს. მხოლოდ ხანდახან თუ იტყვის:

— მდა.. ეგ რაღაც უცნაური ამბავია. თითქმის მოთხოვნის მეოთხედი მაქვს წაკითხული.

უეცრად დავითის წყრომა მესმის:

— ეგ ხომ ჩემი მოთხოვნაა? რად მიკითხავ?

მკეცავ წინგს.

შეაგონდა. ეს კიდეც იმედი. შეიძლება კიდეც შევძლო დავითის დროებით მოზარუნება. მე ვიცი ამის ერთად ერთი წამალი.. ეს არის: დავითთან ლაპარაკი, მისი ვართობა, გრძელი საუბრები...

ამ დღიდან ჩემ საქმეს შეუდგნი.

ეს საქმე არის: მამა ხასიათზე მოვიყვანო. თუ ამას მივალწვი, ვიცი მოჯობინდება და არც ტფილისში წასვლაზე იტყვის უარს. ტფილისში გავართობთ. იქნებ კიდეც მოჯობინდეს.

ოჯახში დიდი ხნიდან ვიკლიობ: დავითის ავადმყოფობა ნერვიული ხასიათის იყო. თუ გაეხალისებდით, ავადმყოფობა გათავებდებოდა. როცა ნერვიულობა ისე მოერევდა, რომ ჩვენ, ოჯახის წევრები ვერაფერს ვაგაწყობდით, დავითისთვის საყვარელ ადამიანებს მოვიპატიუებდით. დავითთან შევიყვანდით, დავალაპარაკებდით და ნახევარი საათის შემდეგ მუსაფირო გართული მამა არა თუ მოჯობინდებოდა, უეცრად ადვომასაც მოსტურებდა. გიყვანდა სტუფიარს სასაღილო ოთახში და ცხელ ჩაიზე მზიარულ ბაას მართავდა. ჩვენ ვიძინებდით, დავითი კიდეც დიდხანს მუსაფირობდა. მეორე დღიდან უკვე კარვად და გუნებობით იყო.

ახლაც ძველ ნაცად ხერხს მივმართე. ვიკლიობ, რომ რამოდენიმე დღეს, სანამ სამიზობი მარავი არ გამომიწვლიდა, მე ერთიცი ვეყოფილი.

ხშირად ვგრძნობდი დალაღვას ერთ ადგილზე ხანგრძლივად ჯდომისაგან. ოთახის სიციცე მაწუხებდა. გარეც მზიანი, მშვენიერი ამინდი იყო და ეგონა გასასვლელად მიმართვდა. ხანდახან ძლივს ვიმაგრებდი თავს. თუ სურვილი დაუძლეველი ხდებოდა, მე მაშინ მოვიკონებდი რომელიმე ეპიზოდს, მისი შორეული წარსულიდან. როცა წარსულიდან მისთვის სასიამოვნო ზოლს ვაგაგანებდი, ვიკლიობ, რომ შემეძლო ათიოდი წუთით მარტოთაც დამეტროვებია. ამ ხანში მის მეგობრად ყოფნიდა ამ ტკბილი მოსაგონარის გახსენება და მის თან მარტო ყოფნა შეიძლო. წარსული და დავითი თითქო უძახდენ და უალერსებდენ ერთმანეთს.

ამას მე ეშმაკურათ ვგრძნობდი. გადავისროდი თუარა მამას წარსულში (მე ცხადად ვხედავდი მის სახეზე როგორ ახლო იყო ის მისული წარსულთან. თითქო ფიჭი კორად ეხებოდა მას). ვისარგებლებდი შემატყვევით და გარედ ვაფილოდი.

მაგრამ მალე დავითი ეშმაკობას მიმიხვდა. და როგორც კი დაინახავდა, რომ ადვომას ვაბარებდი, იმავე წუთში დამიწყებდა ლაპარაკს ისეთ თემაზე, რომელიც უარს ვიკლიობდი.

— შენი მოთხოვნა... სამანიშვილის დედინაცვალთან აკავშირებულია.

—ა?

— შენი მოთხოვნა... სამანიშვილის დედინაცვალთან აკავშირებულია.

—ა?

უკანასკნელი გაზაფხული)

ვე შე მინტერესებდა. ამის შემდეგ მე ვე-
ლარ ძივდიოდი და და ვჯდებოდი ისევ, ახე
„ვებრძოდით“ ერთმანეთს.

სამი დღის შემდეგ დავინახე, რომ დავი-
თი რამდენიმეთ უკეთ შეიქნა. იმედი მო-
მეცა.

ვინმე მეზობლები, რომლებიც უყვარდა
დავითს, შევაჩვიე ისინი მასთან ოთახში
დღიხანს ჯდომას.

თავს ვუყოფდი დავითის ოთახში ყველას,
ვინც მას სანახავათ უხაროდა. მთელი
დღის განმავლობაში დავითის პატარა ოთა-
ხში იყო ხალხი. ყველა ესენი დავითის სა-
ყვარელი მეზობლები.

აქ დავითის ერთი თვისება უნდა გავიხ-
სენო. იყო რამოდენიმე კაცი, რომელსაც
ვერ იტანდა. ნერვიული სისტემა მამას უკ-
ვე იმდენად მოშლილი ჰქონდა, რომ თავის
სინარულს, ან ანტიპათის ამა თუ იმ პირი-
საღბი ვეღარ მალავდა. თუ დანახვა უხარო-
და—მთელი გულით უხაროდა. თუ კაცი
ეზარებოდა,—ბორჯავდა, ვეღარ ისვენებ-
და, შეხედავდა თუ არა ისეთ პიროვნებას,
რომელიც არ უყვარდა, იმავე წუთში მო-
ვლრუტლებოდა სახე, უტებად გაქრებოდა წი-
ხა წუთის ხალისი. თუ არა სასიამოვნო
დათიანი შეტხანს გაჩერდებოდა ოთახში,
დაიკით უტებათ მოოთავდა კვხესას, ტი-
რიტს, მერტ ყვირილსაც და არ დაშვიდე-
ბოდა იმ დრომდე, სანამ ყველა ოთახიდან
არ გავიდოდა. და როცა დაინახავდა დაცა-
რივლებულ ოთახს, ნაღვლიან თვალებს მო-
მჩერებდა და მწუხარებით მეტყვოდა:

— რა უნდოდა იმ ოხერს, რომ მოეთ-
რა? მისმა მოსვლამ ყველა დააფრთხო. ჰა,
წავიდა ყველა. რა უნდოდა რომ მოეთრა?
ხომ ხედავ რაეა სძულს ყველას—როგორც
კი დაინახეს, გავიდენ.

რომ ასეთი შემთხვევებისგან, ზედმეტი
მღელვარებისაგან, უზრუნველმეყო, ავირ-
ჩიე ოთახში ისეთი „სტრატეგიული“
ადგილი, საიდანაც მესამე ოთახში-
ვი შემოსულს ვხედავდი. და თუ შემომსე-
ლული ჩემი ცნობით დავითისათვის არასა-
სურველი იყო, ნიშანს ვაძლევდი გაჩერე-
ბულიყო და ოთახში ფეხი არ შემოვიდვა.

არჩივად ავაცდენდი ზედმეტ ადელე-
ბებს და მის გარშემო შემოვკრებდი მხო-
ლოდ იმათ, ვისი დანახვა ახარებდა. ამით
შორის იყვენ მისი ყრმობის მეგობრები
გიორგი გიორგიძე, სოლომონ ფანჩულიძე
და სხვები. სოლომონს, ვულზე დაფენი-
ლი გოქელი თეთრი წვერი, მუდამ
ღინჯი, „ლაპარაკშიც აუტყარბმელი
და დაკვირვებული, ყოველთვის სას-
ტუმროდ ჩაცმული იყო და როცა მოვიდო-
და, დიდხანს იცოდა ჯდომას და ბასი. გი-
ორგი სხვა ბუნების ანის. ცოცხალი, მო-
ძრავი, წაღლი მუდამ ქამარში აქვს გარქო-
ბილი, მოუსვენარი, ლაპარაკობს თითქო
სინინთს ფქვავდეს. შემოვა შეძახილით,
ქაქანით. მთელ სახლს ხმაურით აავსებს. ერთ
წუთში მრავალ რამეს უამბობს მამას, უტე-
ბადვე გატრიალდება და წვაკა. წასვლის
წინ ყოველთვის „გაუწყობს“ მამას.

ადექ, დათა წოლას მიეჩვიე, მეტი არაფე-
რია. შენზე თუთხებეტი, ოცი წლით უფროსი
ვარ. დღის მთაში ორი ურემი ხარდანი მოვ-
ქერი. როგორც მიყურებ, არ დავდლივარ,
ადექი, ადექი, შენ ბავში ხარ კილო, რა
დროს შენი ავადმყოფობა!

დავითი უტინის გიორგი მღელ მიდის,
დადხანს ვერ იცდის. ქაქანით გადაიარა
მან ეზო. ეზოშიც ვიდაცას ვეღუწყრა. ჭიზ-
კართან ღობე შეასწორა. ჩქარი ნაბიჯით
გზას გაუდვა თავის სახლისკენ.

— რა საოცარია, ჩემი გიორგი!—ღიმიდა
დავითი. მისი თვალები ამ წუთში დახუჭუ-
ლია. შეიძლება იგივეთ იმ დროს, როცა
გიორგიმ პატარა დავითს მხრებზე შეისვა
და ისე ჩაიყანა სოფლიდან ქუთაისში ხა
სწავლებელში მისაბარებლად.

საყელში ადრე იძინებენ. ყველაზე გვიან
ჩვენი სახლი. დამის 1—2 საათამდე ჩვენთან
ოთახებში კიდევ სინათლეა. დაღამებს
შემდეგ მოველით მხოლოდ აბესალომს.
აბესალომ ღვინვადე ჩემი მამიდაშვილია.
ბავშვობაში აბესალომი მამამ წაიყვანა ზა-
თომში და გინეზიაში მისცა. აბესალომს
ჩემმა მეგობრებმა პოეტებმა „აბესალომი“
დაარქვეს. ძალიან უხედა აბესალომს ეს
ახალი სახელი.

რამდენიმე წელიწადია აბესალომი სო-
ფელში აფთიაქს განაგებს.

— ძალიან მიყვარხარ, ჩემო აბესალომ—
ეტუხნება ხანდახან მამა,—ლონდ ის სარ
მომწონს, წამლების დაძალევა რომ იცი.

დავითს წამლების არაფერი სჯეროდა.
სწამად მხოლოდ მორფი, რადგან ის ტკი-
ვილებს უყურებდა.

აბესალომი ისეთი განიერი მხრებში, რომ
ერთი კაცის ხელი ვერ შემოებეცა. რო-
გორც ყველა ფიზიკურად ძლიერი და
ჯანსაღი, აბესალომი ოშვიათად გულკეთო-
ლია და ამასთანავე მხიარული. მისი მხიარ-
რულება ხშირად სენივით გადამდებია. შე-
იძლება უფრო იმიტომ უყვარდა კიდევ მა-
მას აბესალომი, რომ მისი ჯანსაღობის შე-
ხედვა ახარებდა.

მთელი დღის განმავლობაში აფთიაქში
მუშაობის შემდეგ დაღლილი აბესალომი
მამასთან საღამოს ამოდიოდა.

როგორც კი დაღამდებოდა, მამაც იტ-
ყვოდა:

— ა, საცა აბესალომიც შემობრახუნ-
დება.

უტდიოდა და კუხაროდა.

შემოდიოდა აბესალომი მართლაც ბრა-
ხუნით, ხშიანი სიცილით და პირდაპირ მა-
მას ოთახს მიამურებდა.

— აბა მამო, ჩაი, ჩაი, მე ჩემი ჩაი, აბე-
სალომს კიდევ მისი ჩაი!—გახალისებული
იყო მამა.

აბესალომს დავითის ჩაი არ უყვარდა.
აბესალომს თავისი ჩაი ჰქონდა. აბესალომის
ჩაი ღვინო იყო.

და აი იწყებოდა დროებით მიუტყებულ
ოთახში ისევ ხმაური, ხმამაღალი ლაპარაკი.
სალაპარაკო დავითსა და აბესალომს ბე-
ვრი ჰქონდათ. აბესალომი ბათომის ამბებს
იგონებდა. ჩემგანაც გაფრთხილებული იყო
და თითონაც იცოდა—დავითს ყველაზე
უფრო ახალისებდა წარსულის მოგონება.
ხოლო წარსულიდან ის ცხოვრება, რომე-
ლიც ბათომში გაატარა.

— დავით სამსონი, გახსოვს ერთხელ
თავში რომ წამბილიყე?—ეკითხება აბე-
სალომი.

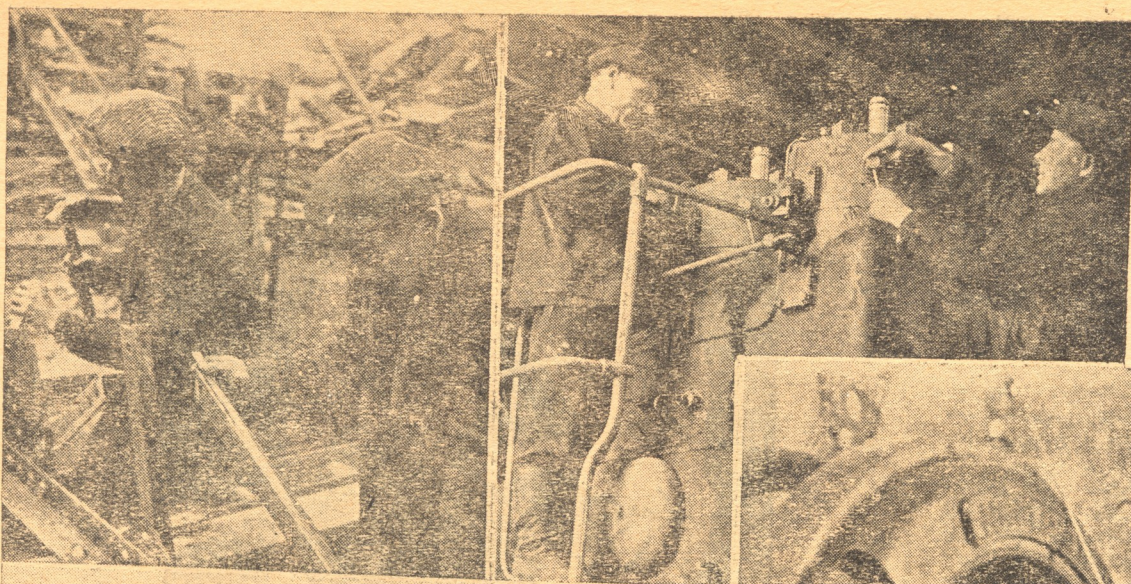
— განა ერთხელ!—იცინის დავითი.

— არა, იმ ერთხელ მანც ძალიან იყო.
—ხარხარებს აბესალომი.

„იმ ერთხელ“ შემდეგი მოხდა: საღამოს
გინეზიელ აბესალომს დავითი გეოგრაფი-
ის გაკვეთილს ამცადინებდა. მათ წინ გეო-
გრაფიული ატლასია. „ამ მდინარეს ქვია მი-
სისიპი—უხსნის დავითი—გაიმეორე“. აბე-
სალომი იმეორებს:—„მდინარეს ქვია მისი-
სიპი“—„მისისიპი“—„უსწორებს დავითი.
„მისისიპი“—ჯოტობს აბესალომი. რამდენ-
ი არ გაუსწორა, ვერა გააწყვირა. დაივი-
ნა აბესალომმა „მისისიპი“ და გასწორება
არ იქნა. მამინ მოთმინებლად გამოსულმა
დავითმა „წაუბლიოცა“—„ესეც შენი მი-
სისიპი. მუტრუტო, მისისიპი. „მისისიპი“—
ტირილით ამბობს აბესალომი.

გეოგრაფიის გაკვეთილი იმ დამის მით
შეწყდა, რომ აბესალომმა მდინარის სახე-
ლი სისწორით ვერ თქვა. ახლა ის მხიარულ
მოგონებათ იქცა და დავითს წარსულს აგო-
ნებს.

მისისიპის მოგონება მხოლოდ საბაბია იმი
სათვის, რომ შემდეგ მას ბათომის ამბები
მოჰყვეს. აბესალომი ამას ისე მოხერხებით
შვრება, რომ დავითი ვერ ხედავს, ანკესზე
სიამოვნებით ეგება და იწყება წარსულის
გოქელი მოგონებანი. აბესალომი უკვე

მშენი—საჭირო რკინის გზის მშენებლობაზე სამონტაჟო სამუშაოები (სადგ. ტყვარჩელი); ტყვარჩელში—150 ცხ. ძალიან დიზელის დადგმა ელსადგურზე. დადგმას აწარმოებენ დამკვერელები აშხ. სლესკინი და ფასნავტი. **მშენი**—ტყვარჩელის ელსადგურის შენობა. ამ სადგურს ძალისხმევა 900 კილოვატს უდრის; გენერატორების დადგმა ტყვარჩელის ელსადგურზე. მუშაობას აწარმოებენ დამკვერელები აშხ. სოკოლოვი და გრუშაძევი.

დიდხანია დაიღალა. დავითს თვალი აკლია და ვერ ხედავს, თორემ დაინახავდა, რომ აბესალომს სკამზე დაბჯადრს სძინავს. დავითი თითონ გატაცებულია შოგონებისით, ლაპარაკობს და ჰგონია, რომ აბესალომი უსმენს. აბესალომი აი მხოლოდ ხანდახან ძილში. რალაცას წამოიძახებს. აბესალომს შეუძლია ერთხანს გაუნებებლად იძინოს. დავითი დარწმუნებულია, რომ მას უსმენენ.

ერთი კვირის შემდეგ დავითი იმდენად გამოვაბრუნეთ რომ ცვლილება ცველამ შენიშნა.

რამოდენიმე დღის შემდეგ ტფილისიდან სტუმრებს მოველით. მოველით მწერლეს, რომელნიც მის სანახავად ჩამოდიან. ეს მოლოდინი ახარებს დავითს და იმდენად, რომ უცვებ ერევა მათი დახვედრის საქმეში.

— საწოლში დახვედები სტუმრებს? სცადე. იქნებ შესძლო ადგომა!—გზედევ რომ მამა საგრძობლად გამოკეთებულა და იმედი მეძლევა იქნებ ადგეს.

გარედ ივინის მზიანი, ცხელი დღეა. ჩვენს ეზოში ორი ივიანტი ხეა—ძეღქვა და მუნა. სხვა კიდევ მრავალი მომცრო ხე. გარშემო ტყე, ვენახები, სიმინდის მწვერავ ყანები.

დავითი ილიმება, რალაც ყოყმანშია და ხოლოს გაუბედვართ ამბობს:
— ა, ვითომ შევიძლებ?

სიხარულია მთელ სახლში. დედა, მე და დავითის მეგობრები უწყნარად ფესხაცმელს, დიდი ხნიდან უჯრაში ჩადებული წინდები გამოიღო დედამ, ერთს ხელში ხალათი უჭირავს, მეორეს ქული, მესამეს პალტო. მოხუც სოლომონა ყანულაძეს დავითს ჯიბის უჭირავს. სოლომონას თვალზე ცრემლებს ვხედავ.

— მაღლობა ღმერთს კარგად ხარ, დათა! დატრიალდა, ახმაურდა სახლი. დაეყრდნო დავითი ჯიბს, შეუდევქი მხარში. გაედევართ ოთახიდან. უკან გახარებული აქალა მოდის. გაუბედვართ ადგამს მამა ნიბიჯს. ფეხები მოძრაობს გადაეცემა. დავითის სახეზე საოცარი სიხარულია. ივინის. სიტყვი რატომღაც ქვითინს გაეს. აივანზე მზეა უხვად. დავითი რბილ სკამში ჩამჯდარი მზეზე იფიცება. გარშემო უცვებ თამაზი, ხმამაღალი და ხალისიანი საუბარი იმართება.

მეორე დღეს მამა უფრო გაბედულად ივაცენეთ. ჯერ აივანზე, შემდეგ ეზოში ჩასვლა გავაბედდეთ.

ჩვენ ეზოდან სჩანს ყვირის ხეობა, ზეკარის გადასავალი, აჭარის მთები, მთა საირმე.

უძრავად დავითის თვალი ერთ წირტულზე მიჩერებული ჩერდება. ეს სულ ერთი წუთი გრძელდება. დაჯინებით იყურება პირდაპირ.

მეორე დღეს მამა უფრო გაბედულად ივაცენეთ. ჯერ აივანზე, შემდეგ ეზოში ჩასვლა გავაბედდეთ.

— საკვირველი რამ მოხდა, სერგო... ჩემი ბრმა თვალებით ძალიან გარკვევით დავინახე ხეობა, მთები რამდენი ხანია ალად დამინახავს. მენატრებოდა და ვერ შემიხედავს. დავინახე, საკვირველად დავინახე, ერთხელ ბავში ვიყავი და სწორედ ამ ადგილიდან უყურებდი იმ მთებს, აი იმ ბავშვის თვალით დავინახე ახლა. იმ დღეს რალაც ბალახის სუნი ვიგრძენი და ახლაც სწორედ ის სუნი ვიყნოსე. პირდაპირ უცნაური რამ მოხდა. მოუღმა ჩემმა ცხოვრებამ თვალწინ გაიბრინა. რამდენი წლის ვარახლა მე? სამოცდა შეიღის? საკვირველია, როდის გავიდა ეს დრო, როგორ გავიარე ეს ცხოვრება? როდის მოხსუციდი?

მეტი აღარ დაუნახავს დავითს მთები. ამის შემდეგ მისი თვალი, ასე უცრად რალაც საკვირველებით განათებული, ისევ უძლური გახდა. ეს მხოლოდ წუთის საქმე იყო. ეს წუთი აღარასოდეს განმეორებულა.

ამ დღეს, შეიძლება იმიტომ, შე თითონ ჩვეულებრივზე უფრო მეტიინა გული, ჩვეულებრივზე უფრო ვცდილობდი გამერთო დავითი.

დავითის სამოცდაშვიდი წელიწადი შესამჩნევი იყო მრავალმხრივ. ამის შესახებ მან ნაწილობრივ გვიამბო თავის მემუარებში „ჩემი ცხოვრების გზაზე“.

ჩ არ ლ ზ დ არ შ ი ნ ი

(ბარდაცვალმგილან 50 წლის უმს-რულმის ბაგო)

„ანტი-დიურინგის“ წინასწარცვაობაში ენგელსი სწერდა: „... ბუნებაში ურიცხვ ცვლილებათა ქაოსში მელანდრებიან იგივე დიალექტიური კანონები, რომლებიც ბატონობენ ისტორიაშიც მოვლენათა მოქმედებითი შემთხვევით ხასიათზე“. თუ რას ნიშნავს ენგელსის ეს აზრი, ამას ცხადყოფს მისი ნეორე ციტატა იმავე „ანტი-დიურინგი“-დან. დარვინმა „უძლიერესი ლახვარი ჩასცა მეტაფიზიკურ შეხედულებას ბუნებაზე იმის დამტკიცებლად, რომ მთელი თანამედროვე ორგანიზული ბუნება, მცენარეები და ცხოველები და, მასთანადამე, აგრეთვე ადამიანიც, არის პოუჯექტი განვითარების პროცესისა, რომელიც მილიონი წლები გრძელდებოდა“.

თუ სამრეწველო გადატრიალებს დაწყებამ ასტრონომიაში და კოსმოგონიაში საფუძვლიანად შეარყია ძველი თეოლოგიური შეხედულებები, სიცოცხლის წარმოშობის საკითხებში ძველებურად ბატონობდა მეტაფიზიკა.

ამავე დროს კი პროლეტარიატსა და ბურჟუაზიას შორის მეცხრამეტე საუკუნის დასაწყისიდან გაშლილი მკაცრი კლასობრივი ბრძოლები (ლიონის მუშებას აჯანყებებს 1831 წ. ჩარტისტული მოძრაობა ინგლისში), ყოველგვარ საფუძველს აკლიდნენ ბურჟუაზიულ ეკონომისტების მტკიცებას კაპიტალის და შრომის ინტერესთა პარონიის შესახებ.

„ახლა მოვლენებმა საჭიროდ გახადა მთელი ისტორიის ხელახლა გადასინჯვა და აღმოჩნდა, რომ ის იყო კლასთა ბრძოლის ისტორია, რომ ეს ურთიერთ მიბრძოლი კლასები ყოველთვის წარმოადგენდნენ განსაზღვრულ ურთიერთობის, წარმოებისა და გაცვლა-გაშენების პროდუქტებს. ერთი სიტყვით თავისი ეპოქის ეკონომიური ურთიერთობათა პროდუქტებს, რომელშიც აგრეთვე ეკონომიური სტრუქტურა საზოგადოების წამოადგენს რეალურ საფუძველს. რომლითაც საბოლოო ანგარიშით უნდა იქნას ახსნილი მთელი ზედნაშენი უფლებრივ და პოლიტიკურ დაწესებულებებისა ისე, როგორც თითოეული ისტორიული პერიოდის რელიგიური, ფლოსოფიური და სხვა იდეათა ზედნაშენი, ამით იდეალიზმზე განდევნილ იქნა თავის უკანასკნელ თავშესაფარიდან, ისტორიული მეცნიერებიდან და ნაპოვნი იქნა გზა ადამიანთა შეგნების ასახსნელად მათი ყოფადობიდან იმის ნაცვლად, რომ, როგორც ეს იყო მანამდე; აეხსნათ მათი ყოფადობა მათი შეგნებიდან“—სწერს ენგელსი.

ისტორიის მატერიალისტური ახსნის და კაპიტალისტური ურთიერთობის მექანიკის კანონების გამომუდგენება—ეს უღიღესი საქმე შეასრულეს მეცნიერული სოციალიზმის მამათმთავრებმა—მარქსმა და ენგელსმა მის მამათმთავრებში—მარქსმა და ენგელსმა რომელთა საქმის გამგებლები იყვნენ ე. ი. ლენინი და მისი საუკეთესო მოწაფე ანბ, სტალინი.

დარვინმა თავისი მოძღვრებით ორგანიული კანონების განვითარების შესახებ, მოძღვრებით, რომელიც ძირს უთხრებდა ზღაპარს, თითქო ქვეყნიერება ღმერთმა გააჩინა ექვსი დღის განმავლობაში, თითქო არსებობს რაღაცა „განგება“, რომელიც განაგებს ცხოველების ცნობის, ბიოლოგია ისტორიული მეთოდის რელსებზე გადაიყვანა და მარქს-ენგელსის კლასობრივი ბრძოლის თეორიას საბუნებისმეტყველო-მეცნიერული საფუძველი შეუქმნა. დარვინმა სასიკვდილო ლახვარი ჩასცა ეკლესიას, რომელიც ამტკიცებდა, რომ ადამიანი ღმერთმა

გააჩინა თიხაში სული შთაბერვით. დარვინმა ურყევად დაამტკიცა ადამიანის ნათესაობა ცხოველებთან (მაგამ ადამიანის წარმოშობისა და განვითარების მთლიან მატერიალისტური სურათი მოგვცა მხოლოდ ენგელსმა შრომაში „შრომის როლი მაიმუნის გადადამიანებაში“*), რომელმაც გამოაშუქა ბიოლოგიური და სოციალური მიმენტის მთლიანობა ადამიანის წარმოშობა-განვითარებაში.

როგორც ენგელსის ზემოთმოყვანილ ციტატად სწავს, მეცნიერული სოციალიზმის მამათმთავრები—მარქსი და ენგელსი და შემდეგ ლენინი უღიღეს მნიშვნელოვან აძვლებს დარვინის შრომას, მაგრამ ამასთან ერთად ისინი მშვენიერად ამჩნევდნენ დარვინის მოძღვრების სუსტ მხარეებს, რომლითაც ამჟამად მოხერხებულად სარგებლობენ მუშათა კლასის ყველა მტრები დაწყებული სოციალ-ფაშისტებითა და გათავებულ ბურჟუაზიული ბუნებისმეტყველებით.

საქმე იმაშია, რომ დარვინი მის მიერ ორგანიული ბუნებაში აღმოჩენილ კანონებს—ბრძოლას არსებობისათვის და ბუნებრივ შერჩევას თელის რაღაც მარად, აბსოლუტურ კანონად, კანონად რომელიც არსებობდა და იარსებებს გარემოს და პირობების შეცვლის მიუხედავად. „...სრული ბავშობაა,—სწერდა ენგელსი „ანტი-დიურინგში“—ცხოველების განვითარებას მთელ მრავალფეროვანებას და გართულებას, საფუძველად დაედგინა კალმხრივი და მჭვე ფორმულა „არსებობისათვის ბრძოლისა“. დარვინი არ დაკმაყოფილდა მარტო ბიოლოგიის ჩარჩოებით და შეეცადა თავისი მოძღვრება, მართალია ზოგიერთი შენიშვნებით, გაეგრეცლებია ადამიანთა საზოგადოებაზე, ბიოლოგიური კანონები დაეყვანა სოციალურ კანონებამდე.

თეორი ადამიანიც კი,—სწერდა დარვინი,—რომელიც ნელა მრავლდება, 25 წელიწადში რიცხოვობრივად ორჯეცდება და ასეთი პროგრესის პირობებში რაღაც 1000 წლის განმავლობაში მისი შთამომავლობისათვის სადგომი ადგილიც კი არ იქნებოდა“.

მარქსმა და ენგელსმა რომლებიც მხოლოდ ვალდ მისაღებ დარვინს მარქსი და ენგელსი ნიულ ბუნებაში აღმოჩენილ ძირითად კანონებს, მთელი სიმკაცრით გაილაშქრეს ბიოლოგიის კანონების მექანიკურად გადატრინის წინააღმდეგ ადამიანთა საზოგადოებაში.

„შესანიშნავია,—სწერდა მარქსი დარვინს,—თუ როგორ კვლავ პოულობს დარვინი ცხოველთა და მცენარეთა სამეფოში თავის ინგლისურ საზოგადოებას მისი შრომის განაწილებით, კონკურენტით, ახალი ბავშვების აღმოჩენით, „გამოგონებებით“ და მალტუსის „არსებობისათვის ბრძოლით“... დარვინის მოძღვრებაში ცხოველთა სამეფო მოცუბულაა, როგორც ბურჟუაზიული საზოგადოება“.

„დარვინის მთელი მოძღვრება არსებობისათვის ბრძოლის შესახებ,—სწერდა ენგელსი“—არის გადატანა გონისსიკ მოძღვრებისა bellum omnium contra omnes**)

და ბურჟუაზიული ეკონომიური მოძღვრებისა კონკურენტის შესახებ, აგრეთვე გადატანა მალტუსის მოსახლეობის თეორიისა საზოგადოების სვერიდან ორგანიული ბუნების სვერიში... ძლიერ ადგილია შემდეგ ამ მოძღვრების უკან გადატანა ბუნების ისტორიიდან საზოგადოების ისტორიაში; მაგრამ გულუბრყვილობა იქნებოდა ფიქრი, თითქო ამგვარი გადატანის წყალობით, ეს მტკიცებანი იქცევიან საზოგადოებრივი ცხოვრების მარად ბუნებრივ ცანონებად“.

დარვინიზმის სუსტი მხარეების ამ კრიტიკას განსაკუთრებული მნიშვნელობა ეძლევა ამჟამად, როცა ფაშისტები და სოციალ-ფაშისტები დარვინით ცდილობენ გაამართლონ კლასების არსებობა, რასიული შოინიზმი, კოლონიალური ჩაგვრა.

„სოციალური დარვინიზმის“ შეადგებლები ბიოლოგიური არგუმენტებით (ბუნებრივი შერჩევით) ასაბუთებენ იმ გარემოებას, რომ მოწინავე კაპიტალისტური ქვეყნები ყველგან კოლონიებს და მონურ მდგომარეობაში ჰყავთ კოლონიების და ნახევრად კოლონიების მშრომელი მასები. ამ საკითხში ერთ ჰანგვე ღმერთს, როგორც პირწიარულნილ ფაშისტები, ისე ე. წ. „სოციალისტებიც“ მეორე ინტერნაციონალის ბანაკიდან (კაუცკი, ბაუერი და სხვ.).

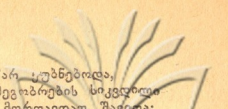
მხოლოდ შედეგად რეკონსტრუქციისა მარქსიზმ-ლენინიზმის საფუძველზე განთავისუფლდება დარვინიზმი იმ ბურჟუაზიულ ზღამისაგან, რომელიც ჩაქსოვილია მასში და გადაიტყვევს საერთაშორისო რევოლუციონური პროლეტარიატის ძლიერ იარაღად კაპიტალიზმის წინააღმდეგ ბრძოლაში.

ბურჟუაზია პირდაპირ („მაიმუნების პროცესი“ ამერიკაში), თუ არაპირდაპირ (დარვინიზმის სხვადასხვა ბურჟუაზიულ-სოციალ-ფაშისტური გადაამხინჯებანი) უარყოფს დარვინიზმს, ხოლო სოციალისტების მიმართული ქვეყანა უზრუნველყოფს დარვინიზმის გაშენდას მარქს-ენგელს-ლენინის სწავლების საფუძველზე, მიიღებს იმას, რაც სწორია მასში და გამოიყენებს ევოლუციონურ მოძღვრებას სოციალიზმის შემდგომი ძლიერამოსილი მშენებლობისათვის.

*) იხ. „ბუნების დიალექტიკა“, გვ. 61-73

**) იხ. ყიიოპისი, ყიიოპის წინააღმდეგ

თქვერუბანიბურუნებუბუბუ

აგენტურა გიგრა

ვიგზირიღე

იანდ იყო ნაზარდი
სანატრი თვალისა
ის ზიგუმბლისა და
ინდ დღეფუალისა;
მკვიდრო ქალისა
ი იყო და ქმუღარ,
რანიზე მდებარე
ნად სახელდებულს.

ბათუ რა ლამაზი,
მუთუა მდინარე
გვირი უტიბრა—
ქუღარცხენელი,
ქუღარ იყო სახეობს
დღის და დიდისა,
იითი პატივის,
უღის და რიდისა.

იგი იყო ამ გვირის
ან განთქმული სახელი
—მრავალ რანიდა
დღელი და მწაველი,
უცნობის ქვეყნისა
დახველი თარეშით.
ნი გვირი დახვედა მის
ნდელეგებს სანარეში.

ვაჟს დაუფლებდა
კაცებს დღეწა,
ღაფს საქმენი გვირული
სიუღენია,
იხილენ ყველათვის
აღღ-მოსახობისა,
დღეს მათ შორის ბევრი რამ
დაფაროს, სჯობია.

ესე მისი დრო—
ნი ქაბუკისა,
მირობა—ღირსა
ყვითლი მკვებისა,
კისილი, უტურფენ
და ტანადობისა—
ღ მშენიერი ქალთათვის
ნი იყო ცნობისა.

უღმოდენიდე ზრდიდა
დღ მისხა ფერისა,
უღლიათ გამოწკრთანა
უღლი მოხაზებისა,
აამშენა მათოდჭქ
ნებელი ბაზისა,
მეცხმარად ლამაზი
ნი გრდა აიხსა.

ზარდა ისე, რომ
ისი კარზე გასული,
იღებდა მხოდეგლებს.

ზიგფირიღან ერთად ითხასი
ყრბა უნდა მოკაზმულიყო;
ყველა ხელსაქმეს შეუღდა;
რაც ტურფა ქალი მუნდ იყო,
მათ მეფენსულის წინაშე
მიხედა წყურყულიდა ვაღისა;
მრავალდ მოუხედა მათ თითებს
იქრამში ჩაწა ფეღლისა,

რამელითაც ხურდით შეგვობა
გორფის სამოსელისა.
გზრბა მფილთელმა საფილთმა
დადგმა ზიგათავის ხელისა
დღისთვის, როს მწხნა მოქცევის
შეეგნებოდნენ მწაველი,
როდესაც უნდა მირეღ
ზიგფირიდს რაინდის სახელი.

ბევრი მდიდარი ფარეში,
მრავალი გმირი მწიბლი
ტაპარსა შიგან შიგად,
რამაზმულ-გამოწყობილი.
ყრმებს მსახურებდნენ მიხუცნი
პატივით მეტის-მეტითა,
მორღუნდნენ და ხარობდნენ
თვისთა ყმაწვილთა ჭებრებთა.

როცა წირვის დროს გაღმა
სავალიბელი მხიერი,
ხაზბში ჩოქილი დაიწყა,
შეხლა-შემოსლა ძლიერი:
იქ რაინდებთა იკურთხა
გვირების ნორჩი თაზისა,
და ყველას სურდა ენახა
ეს ძვირი ხანახანობა.

იქით ილტვოდნენ, ხად ენათ
მათ დარბაზული ცხენები,
ზიგუმუნდის ერუს მიიღებდნენ.
ქალუჭე დგომით და ტენქით.
მუნ ეგ ზომ დიდი გაპართეს
თამაში მოხალხინებთ,
რომ ანაზარდნენ გრილით
მეფის სრანი და ხაზები.

მოსუცთა და ყრმათა შორის
შეჯობარება გაიშარათ,
იყო სმალთა შეჯახება
და ლიწინა შეუბის ტარათა.
მარის ჭურენდნენ ნახსენებრევი
და ხვდებოდნენ სხათა კედლებს,
მუნ მჭვრეტელთა მათის ჭებრით
გული მხურღ გაინდელდეს.

დაშლას და ცხენთა მუნითგან
წახსებდნენ ბრანებდა მთავარი,
დაღვიწილ ფართა ეყარათ
რაცე ვარგუმო რავარი.
გაბიზიფილი მწვანეზე
ბურუნდნელით სამთავროსა

უცხო ილტვოდნენ მასზედან
სამხროდ მოსული გვირები.

რა რომ ხმაღს ხელი მოკვიდა
და მეღავში იგრძინა ღონე;
და პატიოსანს რაინდსა
მწიფობა აღარ მგონია;
მხოლოდ ხომარ საქმეთა
იყო ის მიწყვე მდომელი.
ყველან დიდი სახელს უზემედა
მარა მას დაუშრომელი.

აგენტურა მესამე

როგორ ჩამიღა ზიგფირი მორმსს

(ნაწილი)

არ აწუხებდა სრულიად
ბატონს სივდა და ნაღელიურ,
შორითგან შორით სმწილად
ბურუნდნელით ქალის სახელით
ესოდნენ სასურველისა,
რომე ვერ იტყვის ენაში;
მისგან შეეშინება ქაბუკსა
ბევრი ღებნა და წყენი.

ეს მალად მშევიერებას
ყვოდნენ ასხამდენ ქებას.
ცნობილი იყო აგრეთვე,
რომ ხსვა ქალწულთა კრებასა
განარჩობა ის მუღამ
ამპარბანულის ქვეყითა.
ამიტომ გუნტრის ეხსომდნენ
ხტურმები არ თუ წვევითა.

მრავალი იყო რაინდი
მისი მწირობა მდომელი,
მეგრამ კრიმზილდეს არ სურდა
მთავან არცა თუ რომელი;
ქალის გულს ერთი უნდოდა,
ეს ჯერი მას არა ხლდობდა,—
ქაბუკი უცხო, ვინც მაღა
მას უნდა დაუფლებოდა.

ღრმა სიყვარულით აღინთო
ძე იგი ზიგფირიდა,
მეტოქეთათვის ადვილად
მეფენებელი ბინდისა;
ვაჟს სანუკვლად გაუხდა
ქალი ესოდნენ ცნობილი.
მეღ მას შერთეს კრიმზილდე
ტურფა და კეთილშობილი.

მეგობარი და მამყმენი
იყვნენ მჩრეტელნი ამისა,
ვუს სიყვარული შეეცნო
მეღ-ჯი, არა წყმისა.
და რომ ზიგფირისა არ ეგრწათ
სირცხელი არჩევანისა,
სიხვა: ცოლად მსურს კრიმზილდე,
ქალი აღვისა ტანისა.

რაინზეც გახზურდებდა
ეს შინი დანაქალით.
გუნტრის და გერნოსტ რომ ვიცნობ,
უნდა გაუწყო წყენითა,—
შეა მისაქალზე შენ აწი
ვეღარ გავიცი ცხენითა.

გავიწილი მაქვს, არა მსურს
ფარვა და მსურავის,
მათი ქალწულის მოხებდა
მტრობით არ ძალუბს ავაის.
მეგრამ რაინდთა თანხლებით
თუ მაწეც წახვლა გწადიან,
მეცს მეგობარი ვერაუღნი
მეცს მაზაროდ გაეგმვაღიან.

„იგი არ მიხედება ტყუამი,—
ქიღარა ზიგფირიდა თნეცთა
გაღლა რაინის მხარეზე
ღმწირობითა და სარებითა
არ მინდა, რომე სასიბო
ვიღავდი სასათა კრებოთა
და მოეპოვიო ქალწული
ნი მათის დახმარებითა.“

„მის მოხვეჭამი იმედი
მაქვს საკუთარის მტლავისა.
თორმეტ ტოლ ვაქაკს ვაწევენან,
ერთიმეც მსურველი ზავისა,
და თქვენ აქ შევიღას გუნუკით,
მშობელს ტბილსა და ამისა.“
„მე ზიგფირიდს ხმალი შეაღეს
კრელსა და რუხსა საწმისა.“

რა ენმა იგი ზიგფირიდას,
იყო ურცა და ვიდებია:
გული მშობელი დღისა
ტყვილით აბრეშუმისა;
შისმობდა ვაჟს დაკარგავს
იმათის მჭერთს სტებოდნენ,
ამიტომ ცრემლი სხლიდა
დღეღვალს მალნილობით.

მაშინ მწუხარე დღესათან
თვითონ ზიგფირი და წავიდა
და მოახსენა შემდეგი
სიხვილით აბრეშუმისა:
„იგი გულისთვის, გთხოვ ამას,
ნი გღეს ცრემლიდის დღარა—
მე მათის ჯარის წინაშე
იყნები უშიშრობა.“

მხოლოდ ბურუნდნი სამეზაროდ
თქვენგან მჭირდება შევადან;
უნდა შეგემოსონ იმეგვარად
იქ მიზივალნი ყვევლანი,
როგორც ეს შევევლანი
გებუტ რაინდებს პირვილსა,
და ამის გამო მიხილავთ
მუღამ მადლობის მჩრეტელსა.“

წინასწარ უცხენებლიდა,
რომ მეგრების სიკვდილი
მეღე მორთავდა შვირთა;
ა ამიტომ სტრიოდნენ
დაზლა დახრილის თათთა.

მეღელი დღის ვომიბისენ
მისს მსურვენი გმირები
იქრამზედ ნათისა,
იღავდნენ გულსა სარები,
იქრამი იყო აგრეთვე
ღამებში, უნაბრებდა;
ცხენები—ნაწად ვიდოდნენ
სტლმით და ყვულთა ღირებით.

სიხვის აფრქვევდნენ ახალი
მეზარობად, ფარები,
როცა იმთა წინ განისვენენ
გუნტრის ქუჩის კარები;
ჯერი არ ენახა არავის
ახე მართლთა ამასა,
და განკარგულა ნახულით
იქ ვეღარავინ დაბალა.

მათ დეგებამდე სწვდებოდათ
ხმალთა ხალხი წვეტები.
წვერწახსებული შეუბის
ზე აყვარათ სვეტები.
ზიგფირიდს ხმალი, სიგანით
ორი დაღებდა ხეღისა,
ბასრი იყო და ფხინი
ისე, ვთი მათი ცელისა.

ჰქონდათ ხმელისა კოტანი
იქრამს—მოღათ ბითუმისა,
სამკრედიები ტენათათვის
სიხვილით აბრეშუმისა;
უნაქმურები ურეხები,
იმათის მჭერთს სტებოდნენ,
და წინ გუნტრის მოყმენი
პატივით ეგებებოდნენ.

მეღის რაინდნი ყმებითურთ,
მამებელნი თვალისა,
შესდნენ ბატონებს—ეს იყო
ნიხთა მართებულ დღისა.
ხალხი მისეცს მოსულენს
თავის ხელმწიფის მხარეში;
ცნობა და ფარს ართმედა
თნოს იქ თითო ფარეში.

ლომოდნენ დასახვენებლით
მათი ცხენები წახსათ,
მეგრამ მსახურებს მცისე
ლომო ზიგფირიდს ხმა უნახათ;
„არა, არ არის საქობი,
აქვე დასტობეთ ცხენები,
რადგან სულ მთელ მივადეარათ
ცლხან ხელს შენსვენებთ,
ღან არ წაითო აგრეთვე“

ეს იყო დაახლოებით ერთი წლის წინაგ. 1931 წლის 25 აპრილს თბილისში შეიკრება სოციალისტური შრომის ენტუზიასტების, ტენნიკის დაუფლებსათვის მოწინავე მებრძოლთა — მუშა-გამომგონებელთა სრულყოფილი საქართველოს პირველი ყრილობა. „კომუნისტი“-ს რედაქცია ემზადებოდა ამ დღის შესახებ დარად გაზეთს უნდა მიეცა ყრილობისათვის ხელმძღვანელი მასალა. ასეთ მასალად, რა თქმა უნდა, არ გამოდგებოდა მარტო რეპორტიორული წესით შეგროვებული, კანცელიარიებიდან ამოკრული ცნობები. ეს მეთოდი დიდი ხანია უარყვეს ჩვენმა გაზეთებმა, როგორც მუშაობის ძირითადი ფორმა. საქირო იყო მასალის ორგანიზაცია მუშათა მასების უშუალო და აქტიური დახმარებით, საქირო იყო ცოცხალი და უახლესი ფაქტების შეგროვება, რომ რედაქციას შეეძლო ეს მასალები საფუძვლად დაედო მუშა-გამომგონებელთა ყრილობისადმი მიძღვნილ სპეციალურ ნომერისათვის.

ამ მიზნით, მოეწყო „კომუნისტი“-ს და თბილისში მყოფ გაზეთ „პრავდა“-სა და „იზვესტია“-ს წარმომადგენელთა დამკვირვებრიგადების რეიდი. თემა წინდაწინვე განსაზღვრული იყო — „მუშათა გამომგონებლობის მდგომარეობა ჩვენში“. რედაქციას წინასწარ ჰქონდა მიღებული ცნობები, რომ „საქართველოს ჩაის“ აპარატში მუშა-გამომგონებლობის ეფექტიურობისათვის ბრძოლის მხრივ ყველაფერი რიგზე არ არის. გაგვეგონა ნიქორე, ახალგაზრდა ლარიბი გლეხის გრიგოლ ბარკალაიას შესახებაც, რომელსაც დიდი და უთანასწორო ბრძოლა ჰქონდა „საქართველოს ჩაი“-ს მაშინდელ გამგეობასთან თავისი გამოგონებების ირგვლივ.

ამიტომ რეიდის მონაწილე დამკვირვებ მუშკორებს შორის ყველაზე უფრო მაგარ-ნერხმზლიანი ბიჭები „შერჩეული იქნენ სწორედ „საქართველოს ჩაი“-ს შესაძომებლად...

დღის ათ საათიდან რეიდის მონაწილენი დიპსაქტენ მთელ ქალაქში. საღამოს 6 საათია... „კომუნისტი“-ს რედაქციის ბინაზე თავს იყოთან რეიდელები დღითი „ნადავლით“. დიდძალი, მეტად საინტერესო ახლად შეგროვილი მასალები აქვს თვითველ ბრიგადის. მოდიან იმ დაწესებულებათა ხელმძღვანელებიც, სადაც რეიდი ჩატარდა. მათ უნდა მოისმინონ რეიდის მონაწილეთა მოსწავებები გამოკვლევის შედეგების შესახებ, მათ უნდა გასცენ პასუხი ამ მოსვენებებზე.

კრება მეტად მრავალრიცხოვანი გამოდგა. „კომუნისტი“-ს საკრებულო დარბაზი ხალხით გაიჭედა. მოვიდა ყველა დაწესებულება-ორგანიზაციების წარმომადგენელი, მგარამ არსად სჩანან „საქართველოს ჩაი“-ს ხელმძღვანელები. ნაძვრეილად კი, როგორც ბრიგადის წინასწარი ინფორმაციიდან სჩანს, ისინი უნდა გახდნენ ჩვენი დღევანდელი რეიდის „იუბილიარები“. აქვე არის გრიგოლ ბარკალაიაც. ის ყვითელ, გახუნებული პლანშით, ეკუკით თავზე მორცხვად აყუდებულა კუთხეში. ხმას არ იღებს.

რეიდის კრება გაიხსნა. პირველ რიგში ირჩევა ბრიგადების მოხსენებანი სხვა დაწესებულებებიდან. ალბათ, ამასობაში მოგვისწრებენ „საქართველოს ჩაი“-ს შეგვიანებული წარმომადგენლები. მაგრამ დრო გადის და ისინი არსად სჩანან. „საქართველოს ჩაი“-ს შენობა, რომელსაც „კომუნისტი“-ს რედაქცია პირდაპირ მისიერებია, რუსთაველის პროსპექტის მეორე მხრიდან, გაჩირადნებულია. იქ უთუოდ ხალხი არის.

ვრეკავთ ტელეფონით... ლაპარაკებს „საქართველოს ჩაი“-ს გამგეობის თამაშობა...

გ. ბარკალაია

რის მოადგილე სუგაკი. ჩვენც სწორედ მასთან გვაქვს საქმე. მაგრამ, წარმოიდგინეთ, რომ სუგაკს „არ სცალია“, სუგაკი საქმის კაცია, სუგაკს თათბირი აქვს თავის კაბინეტში.

როგორ მოვიქცეთ, ხომ არ გადავდეთ რეიდი, მეორე შემთხვევისათვის, როცა სუგაკი თავს უფრო მოცილილად იგრძნობს? სუგაკს ამის წინააღმდეგ არაფერი აქვს. ჩვენ კი ვმუშაობთ, თქვენი მოსვლა რუილზე აუცილებელია, მოხვალთ—ქარგზიზამთ, არ მოხვალთ—რეიდი უთქვენოთაც განაგრძობს მუშაობას...

სამ წუთსაც არ გაუღლია, რომ სუგაკი ერთი უცნობი პირის თანხლებით შემოვიდა რეიდის კრებაზე. შემდეგ გამოირკვა, რომ ეს პირი იყო ანხ. ლეინი—„ცენტროსოიუსის“ გამგეობის წევრი, დროებით საქმეზე ჩამოსული თბილისში...

ირჩევს გამომგონებელ ბარკალაიას საკითხი. ბრიგადის ხელმძღვანელის მოხსენებამ საშინელი სურათი გადაუშალა დამსწრეთ. ირკვევა, რომ გრიგოლ ბარკალაიამ 1930 წელში, „საქართველოს ჩაი“-ს გამგეობას წარუდგინა თავისი გამოგონება. ბარკალაიამ გამოიგონა ჩაის ფოთლების დაწნევა ისე, რომ ფოთლებისგან აფურის მსგავსი ფორმით და აფურზე უფრო მაგარი ფირფიტები შეიღებოდა. ასეთი ხერხი უდიდეს ეკონომიას იძლევა. ჯერ ერთი შესაძლებელი ხდება ჩაის წარმოების ნარჩენების (მტვერი და მესალა ხარისხის უხეში ფოთლები) მასიურად გამოყენება დატყენის საშუალებით. ამასთანავე დაპრესილი ჩაი, რომელსაც „ჩაის აფურაკენი“ ეძახიან, მეტად ადვილად გადასასხიდავია აქლემებზე და ცხენებზე ისეთ რაიონებში, სადაც რკინის გზის არ სხვა ტრანსპორტი არ არის. ექსპერტიზამ მოკვლია ვანიხილა ბარკალაიას გამოგონება და სცნო, რომ ბარკალაიას ხერხით დაპრესილი „ჩაის აფურაკენი“ თავის სიმავრით არა თუ ჩამოუვარდება ასეთივე ჩაის აფურაკენს, დამზადებულს ჩინეთში, არამედ ბევრად უფრო სჯობს მათ თავისი სიმტკიცით.

მაგრამ ეს სწო ექსპერტიზამ. ხოლო არ სწო სუგაკს—ეს ჯერ კიდევ გამოკვლეული არ იყო. სუგაკის დამოკიდებულებას ამ საქმისადმი კი გადაამწყვეტი მნიშვნელობა ჰქონდა. მას, როგორც აღმინისტრატორს, უნდა გაეჩინა თავისი ნაშრომი აქლემებზე და ცხენებზე, რადგან ისინი უფრო სჯობს მათ თავისი სიმტკიცით.

ნებლისათვის, მას უნდა გაეღო საამისო თანხები, მოეწვია სპეციალისტები საქირო ზოდლების და ნახაზების დასამზადებლად, მტკიცე ნიადაგზე უნდა დაეყენებოდა ბარკალაიას ცდები.

სუგაკი ამ გზით არ წაიდა. მან აირჩია სხვა რამე: ბარკალაიას დენა, მისი გამოგონებისათვის სახელის გატენა, ლარიბი გლეხი-გამომგონებლის დისკრედიტაცია პოლიტიკურად და მორალურად. მან არ დასტოვა არც ერთი საშუალება იმისათვის, რომ ბუნებრივი ნიქით იშვიათად დაჯილდოვებული ახალგაზრდა გრიგოლ ბარკალაია ყოველმხრივ მიწასთან გაესწორებია. ვინ სთქვა, ბარკალაია გამომგონებელიაო! —ხითხითობდა უტიფრად სუგაკი, ვინ სთქვა ჩაის აფურაკენი ახალი აღმოჩენაო! თქვენც ერთი კიდევ—საქმე გიმოვინათ! მივირს ყველა ფანტაზიორის ანქვესზე აგრე ადვილად როგორ წამოვევებით! —„ბრძნული“ და შედიდური კილოთი იტყოდა სუგაკი ყოველთვის, როდესაც მას გრ. ბარკალაიას მოაგონებდნენ და... „მორიგ საქმეებზე“ გადადიოდა. საქართველოს ჩაის მაშინდელი სხვა პასუხისმგებელი მუშაკებიც თვალეში შესწერებოდნენ სუგაკს და, აღმინისტრატორის ღმბილით დატყვევებულნი, დასტურის ნიშნით ულაზათოდ იქყანებოდნენ და თავს აქიციებდნენ.

საქართველოს ჩაის აპარატში აღმოჩნდა ერთად-ერთი კაცი, რომელმაც ხმა აღიმძღლა სუგაკის ბიუროკრატიული კამარისთვის წინააღმდეგ. ეს იყო მუშათა გამომგონებლობის ბიუროს ხელმძღვანელი, დაწინაურებული მუშა ანხ. ტულუშვი. ის მოურიდებლად, მუშური შეუტოვებით მთელ სომართლეს პირში ახლიდა ბარკალაიას გამოგონებისათვის გზის ჩამშობ ბიუროკრატებს. მაგრამ მალე აღმოჩნდა, რომ „საქართველოს ჩაი“-ს მაშინდელი გამგეობისათვის ზედმეტი იყო არა მარტო გრ. ბარკალაიას გამოგონება, არამედ მუშათა გამომგონებლობის ბიუროც. ამიტომ მოხდა, ისე, რომ ანხ. ტულუშვი ერთ დღეს სალალოში დაუძახეს, ანგარიში გაუწყოფეს და ის რუსთაველის პროსპექტზე გაისტუმრეს. ეს მაშინ უდიდესი სასჯელი იყო. დღეს სამსახურის დაქარგვა დიდ საფრთხეს არ წარმოადგენს საბჭოთა კავშირში, სადაც ყველა სახის მუშა-ხელის ასეთი დიდი ნაკლებობაა. ეხლა, დღით რომ დაგიოხზოვენ სამსახურიდან, სადილობამდე, სახლომ უშესვლელად, უქვე შეგიძლია მოეწყო სხვაგან. მაშინ კი ანხ. ტულუშვი, დაწინაურებულ მუშა ტულუშვი უდიდესი სასჯელი ხვდა წილად. ის იმსხვერპლა ბარკალაიას გამოგონებისათვის ბრძოლამ.

„საქართველოს ჩაი“-ს გამგეობის ცინიზმს სახლვარი აღაქვქონდა. როცა სუგაკს შეეკითხნენ, თუ რა მიზეზით მოხსნეს ტულუშვი, პასუხი ასეთი იყო: „ტულუშვი მოხსნილია აპარატის გაჯანსაღების მიზნით“.

საყურადღებო მთელ ამ უმსგავსეობაში იყო ის, რომ სუგაკმა ბარკალაიას დაუნდობელი დენის კურსი იგლო მას შემდეგ, რაც გაეცნო მის გამოგონებას, რაც ბარკალაიამ მთელი თავისი გამოგონების საიდუმლოება უაზობო გამგეობას იმ იმედით, რომ დახმარებას ჰპოებდა. გრ. ბარკალაია გალანძღეს, შეაჩვენეს, ხოლო მისი გამოგონება ნელ-ნელა შეაპარეს საქმეში...

სუგაკს სხვანიარად არც კი შეეძლო. კაცს თავი მოაქვს ჩაის საქმის პირველ მცოდნედ, ის იყო ჩაის მეურნეობის შესასწავლათ ჩინეთში, იაპონიაში, ცელონზე. მას გარშემო აკრავს მთელი გუნდი დიპლომათი სპეციალისტებისა. აქ კი გამოქარავეს ნადავლი და დაიწყო მისი დასაცავი...

ბარკალაია და ერთი ფეხის დაკერით სურს ყველას თავზე გადახატეს!..

ბარკალაის „საქართველოს ჩაის“ მთელ სისტემაში ბოიკოტი აქვს გამოცხადებული. ფულად და ტექნიკურ დახმარებაზე ვინღა სჩივის, კაცს აღარ იკარებენ ჩაის ფაბრიკების ახლო. გამორჩნდა ერთი გაბედული კაცი—ჩაქვის საბჭოთა მეურნეობის დირექტორი ოქროპირიძე, რომელმაც ქურდულად შეიყვანა გრ. ბარკალაია ჩაის ფაბრიკაში, სადაც გამომგონებელმა განაგრძო ცდები. ასეთ არალეგალურ პირობებში ბარკალაიამ დაამუშავა ჩაის აგურაქის მეოთხე ვარიანტი. სამი წინანდელი ვარიანტი ხელის წნეხით იყო გაკეთებული, აქ კი გამომგონებელმა დიდი გაუმჯობესება შეიტანა: მან მიაღწია 200 ატმოსფერულ ჰიდრავლურ-მექანიკურ წნეხვის ხერხს. შედეგი გაცილებით უფროსი აღმოჩნდა.

ახალი ვარიანტი დამზადებული აგურაქი გაიგზავნა ექსპერტების იმავე კომისიაში, რომელმაც შეამოწმა პირველი სამი ვარიანტით მიღებული აგურაქები და რომელმაც საუკეთესო დასკვნა მისცა ბარკალაიას გამომგონებას. მაგრამ მოხდა უცნაური რამ... იგივე კომისია, რომელიც ხოტბას ასხამდა პირველი სამი ვარიანტით დამზადებულ აგურაქებს, ხელა წყალში ჰყრის ბარკალაიას ყველა მიღწევებს. აღმოჩნდა, რომ აგურაქებს არც სიმაგრე უფარავთ და არც ფორმა. აღმოჩნდა, რომ ბარკალაიას მიერ დაპრესილი ჩაი გემოსაც კი ჰკარგავს. ბარკალაიას მტრები ზემოთ: ხომ ვთქვით, ხომ გაგაფრთხილეთ, რომ ჩიტი ბღღენაო არ ღირს. მოეშვი, თავი დაანებეთ მაგ ქუაზე შერევილს, ჭაყოფილებით იხსოვდნ ისინი.

გრ. ბარკალაია მინც არ ისვენებს. ის მიდის რედაქციებში, შესჩივის მუშგლეხთა. ამასობაში ირყევა, რომ როცა ბარკალაიას მეოთხე ვარიანტი ამოწმდება კომისია, სუგაკიც მოსკოვში იყო, მან თურმე მისცა კომისიას „კონსულტაცია“, როგორც ერთ-ერთმა სპეციალისტმა... აქ უკვე ნათელი გახდა საექსპერტო კომისიის უცნაური აბრუნდის მიზეზი...

სუგაკი ამ ფაქტის გამოუმუდავებამ უფრო გააბოროტა. ბარკალაიას ეკრძალება საქართველოს ჩაის დაწესებულებებში შესვლაც კი. საქმეში ჩაერთა ა.კ. მუშგლეხინი. მან წინადადება მისცა „საქ. ჩაი“-ს გაგზავნოს ჩაქვში რაციონალიზაციის ბიუროს ხარჯზე ამხ. ბარკალაია ცდების გასაგრძელებლად. სუგაკმა სხვადასხვა ზრიკებით გვერდი აუარა მთავრობის დირექტივას...

და აი, ეს სუგაკი ზის ახლა აქ, „კომუნისტი“-ს რედაქციის დამკვერელ მუშკორთა გაერთიანებულ კრებაზე, ზის ის თვით-ქმაცოფილებით, სეროფული მინით, არც კი იჩინებს, რომ მისი სახელი ასე ხშირად გაიანის ბრიგადის მომხსენებლისა და მოკა მთავრების სიტყვებში, ილაპარაკონ. სუგაკს აუეთები პირველად არ სმენია. მოგა ჩუბი ჯერი, რამდენიმე სიტყვა და ნისლივით გაუფანტავ შექმნილ ბურუსს. მას გვერ-

დით უზის ცოცხალი მოწმე, „ცენტროსოი უხას“ წარმომადგენელი, რომელიც სუგაკს გაააჩირიდან ყოველთვის იხსნის...

ნართალაც მოვიდა სუგაკის ჯერი... რა საოჯა მან? იგივე, რაც მრავალჯერ ეთქვა და, რასაც ყველანი წინდაწინვე მოელოდა: პირველ ყოვლისა ბარკალაია სისხლის სამართლის დანაშაუვა, გარდა ამისა ის ჩვენი პოლიტიკური მტერია, ამასთანავე მას არაკუთარი გამოგონება არა აქვს. ამ სიტყვებზე „ცენტროსოიუზი“-ს წარმომადგენელმა ლევიმმა პიდუკის ტუბში ხელი ჩაიყო და იქედან პერგამენტისებურ ქალაქის პაკეტში შეხვეული რაღაც ამოიღო. სუგაკმა ჩამოართვა თავის მეზობელს ქალაქდში გახვეული ნივთი და განაგრძო: აი, იხილეთ, ჩინეთში დამზადებული ჩაის აგურაქები, რომელნიც „ცენტროსოიუზს“ უცხოეთიდან შემოაქვს. ამასთანავე ეს „ურყევი“ ნივთიერი საბუთი თავის მახლობლად მჯდომ პირველ კაცს გადასცა. სუგაკი ლაპარაკობდა სულ ერთი უნარით, მის სიტყვებში ნიჭიერი გამომგონებლის უსაზღვრო სიძულვილი და უძლური გაბოროტება გამოქრთოდა. აგურაქები ხელიდან ხელზე გადადიოდა.

სუგაკმა თითქოს დაარწმუნა კრება, სუგაკის პოზიცია სწორია. ბარკალაია მისი აზრით ერთხელ კიდევ დასამარა, როგორც ბოროტმოქმედი, პოლიტიკური მტერი, ჯანტახიორი...

გრ. ბარკალაია სდგას ისევ თავის ძველ ადგილას. სამი საათის განმავლობაში ის ერთხელაც სახეს არ შეიცვლის. სულ ერთი გამომეტყველებით უსმენს ყოველივეს—მის ქებას, დიდებას, ლანძღვას. ოღონდ, როცა სუგაკი ნივთიერი არგუმენტებზე გადივდა, გრ. ბარკალაიამც გაიხსნა პლაშჩი და ამოალაგა თავისი აგურაქების ნიმუშები. რა შედარება! სპეციალისტობა არაა საჭირო, რომ ბარკალაიას აგურაქებს დიდი უპირატესობა მისცე ჩინურ აგურაქებთან შედარებით...

სუგაკმა სიტყვა დაამთავრა... ამის შემდეგ გამოვიდა „ცენტროსოიუზის“ წარმომადგენელი. ის, რასაც ირყევილია, ბარკალაიას პირადად ვერ დაახასიათებს, რადგან არ იცნობს მას და არც სურვილი აქვს ამდენად დაწვრილმანდეს, ხოლო რაც შეეხება ჩაის აგურაქებს, ამაზე კი იტყვის, რომ ბარკალაიას ამერიკა არ აღმოუჩინია...

ყოვლად უსაფუძვლო, სრულიად მოუჩიდებლად შეთხზული ჭორი ბარკალაიას დასამკრებლად. აღმინისტრატორისა და სპეციალისტის „შელახული“ თავმოყვარეობა, აი ვინ ლაპარაკობდა ამ ხალხის სახით. და ზუნდებრია, რომ დამკვერელ მუშკორთა კრებაზე ამგვარ ოიწებმა ნაყოფი ვერ გამოიღო.

ეს კრება გადაიქცა საქართველოს ჩაის ბიუროკრატების ნამდვილ გასამართლებლად. მეორე დღეს „კომუნისტი“-ს ფურცლებზე დაიბეჭდა რეიდის ანგარიში. გაზეთმა ამ საკითხს მთელი პირველი გვერდი დაუთმო. მოწინავე წერილი უძღვნა.

„სოციალისტური მშენებლობის და მუშათა კლასის შემოქმედებითი ინიციატივის უდიდესი ზრდის პერიოდში განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება მასიურ გამომგონებლობას, როგორც წარმოების სოციალისტურ რაციონალიზაციაში მუშათა უშუალო მონაწილეობის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ფორმას. გამოგონებათა, გაუმჯობესებათა და მუშების წინადადებათა გამოყენება საწარმოებსა და სამეურნეო ორგანიზებში სრულიად არადაშაკმაყოფილებლად და დაყენებული, რაც საქმის გაციანურების და სა-

ბოტაჟის შედეგა, რომლებიც გამოამდინარეობენ კლასობრვად მტრულ ელემენტების მანებლობიდან და სრულიად დაუშვებელ დახვედრულობიდან სამეურნეო, პროფესიონალური და პარტიული ორგანიზაციების სრული უზასუსხისმგებლობიდან და მათ მიერ ამ ახალი ტენიკის შექმნაში მასიური გამომგონებლობის მთელი მნიშვნელობის არა სათანადო შეფასებიდან. მასიური გამომგონებლობის, რომელიც უზრუნველყოფს საბჭოთა კავშირში შრ. ნაყოფიერების უმაგალითო ზრდას, რაც წარმოუდგენელია კაპიტალიზმის პირობებში“ (საქ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის 1930 წ. 26 ოქტ. დადგენილება).

„კომუნისტი“-ს ამ ნომრის პირველ გვერდზევე მოთავსებული იყო სუგაკის, როგორც მუშა-გამომგონებლის მდგენელისა და ბიუროკრატის, სურათი...

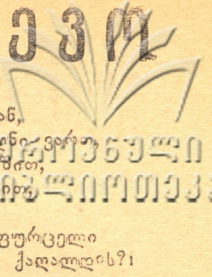
მას შემდეგ მხოლოდ ერთმა წელიწადმა განვლო. გრ. ბარკალაია ამ ხნის განმავლობაში თბილისის ასპარეზიდან გამოვიდა მსოფლიო გამომგონებლობა ასპარეზზე და გამოვიდა ათა როგორც უჩინარი ვინმე. მისი სახელი სრულიად თამამად მოიხსენება ისეთ გამომგონებელთა გვერდით, როგორცაა ორთქლის ქვაბების გამომგონებელი ჯემს უატტი, უმავთულო ტელეგრაფის გამომგონებელი მარკონი, პოპოვი და სხვანი.

სამუშაო მასალის უდიდეს ნაწილს მთელ მსოფლიოში ჯერ-ჯერობით ხე-ტყე წარმოადგენს. ბარკალაიას მიერ თავისი დაპრესვის მეოთხის გადატანა ხის მრეწველობაში ძირფესვიანად სველსის დღემდე არსებულ მფლობარობას მეთუნეობის ამ დარგში.

ბარკალაიას გამომგონება მთელი რეკოლიუტაცია ამ სიტყვის პირდაპირი მნიშვნელობით ტენსოლოგის ისტორიაში. ამას ერთხმად აღიარებენ საბჭოთა კავშირის და უცხოეთის მრავალი სპეციალისტები. ძნელია აწვდანვე განსაზღვრა იმ უდიდესი შედეგებისა, რომელსაც ბარკალაიატი მოასწავებს ტენიკის თითქმის ყოველ დარგში.

ნოსირელი ჯემს უატტი გრიგოლ ბარკალაია, რომელსაც თავის ბრძოლაში ამდენი დაბრკოლებები გადაეღობა წინ, საბჭოთა საზოგადოებრივი აქტიური დახმარებით სოციალისტური გამომგონებლობის სიამაყეს წარმოადგენს დღეს.

ს ა ლ ა ე ი მ ს რ უ ლ ი ო ს რ ე პ ო რ ტ ი

ანატოლ გილაში ჰუნგრელი მწერალია. ლიტერატურული მუშაობა დაიწყო 1921 წლიდან. ითვლებოდა ჰუნგრულ „აქტივისტთა“ წევრად. რევოლუციონური საქმიანობისათვის გაძევებულ იქნა ჰუნგრეთიდან. 1925 წლიდან ცხოვრობს მოსკოვში. არის წევრი რევ. მწერალთა საერთაშორისო გაერთიანების.

ეს პოემა ავტორმა დასწერა აღნიშნულ გაერთიანების საერთაშორისო ყრილობაზე, რომელიც შესდგა გასულ წელს ქ. ხარკოვში და ეძღვნება რევოლუციონურ მწერლებს.

პოემაში ცნობილ რევ. თხზულებათა საათურების ჩამოთვლა და მათს შინაარსზე ორიენტაცია წარმოადგენს პოემის თემატიკურ ჩონჩხს. ის დაწერილია თავისუფალ ელქსის ფორმით—სუსტია რითმის როლი და ავტორის ინტონაცია სცილდება ლექსის ჩვეულებრივ, მეტრულ ჩარჩოებს.

რომ სიტყვა — ჩვენთანაა,
რომ სიმღერა—არის ჩვენთან,
რომ დროშით შემოარკაულდნენ ვერაშენული
დედამიწის ირგვლივ დროშით,
რომ მოგვმართავს დაღადსხრის
რომ ისწრაფავს ჩვენსკენ
თვითუფლი დარცხენილი ფურცელი
ქალღმერთს?

1.
პიონერო, ასწიე
ხელი
პიონერო, გვაჩვენე
მბრწყინავი თვალების შუქი!
პიონერო, მოგვახვიე
პატივსაცემო,
შენი თბილი გალსტუკი
ყელს მოგვახვიე!

საბჭოების წინააღმდეგ მიმართულ
ომისას!
იქედან,
სადაც ჩვენს საუკეთესო ძმებს სჯიან!
სადაც ჩვენი მოშობა სურთ გავებით,
იქედან,
სადაც მით უფრო ვეზივლებით,
რამდენადაც მძლავრ ყიფინად ისმის
ჩვენი სიმღერა,
ქედვიცხელი სიმღერა ამბოხების!

კომკავშირელო!
საბრძოლო რიგებში ჩადექ.
ჩვენი სმენა
მოითხოვს მაგვარს
შენს ამაყ სიმღერას!...

ქედვიცხელი სიმღერა ამბოხების!
იქედან,
სადაც ჯერ კიდევ არ დანგრეულა
შენობები
დამპალი სკოლების, კაბარების და
ეკლესიათა,

დამკვრელო!
სანამ საქმეს დაათავებდე
დაშკარი კვლავ,
ორკეტქ!..

იქედან,
სადაც იმანება ბენსენში მკვდარი ლექსი:
„ვეამბორები თქვენს სათუთ ხელებს
ო, ქალბატონო ჩემ ოცნებათა“.

დაშკარი
მედგარად,
რომ ხუთწლელი
შესრულდეს
ოთხწელს.

ეს—თითებია, რომელთაც შრომა არ იციან,
ეს—ბაგაა, რომელიც ქცეულა თელგამად
ეს—თითებია, რომელიც შვენიდენ ნაზად,
როცა დაკოცნილ ბაგის სიტყვათა
ციაოს,

წითლარმიენლო,
მიეციოთ სალამი:
„სმენად“ დგას თქვენს წინაშე ყრილობა!
ჩვენც გაძღვეთ სალამს.

უმალ უპასუხეს მემბოხქ მუშებმა
ტყვიების სეტყვათა ხშირი დაშენით.
ეს თითებია სწორედ იმ ქალბატონის,
რომელიც ამზადებს კერძს ძაღლებისა და
ცხენებისათვის,

ვართ—
ტყვიისებურ სიტყვათა
ფრონტლები,
მუშათა სიმღერების
დამკვრელები,
ჩვენ, მომღერლები,
მსოფლიო რევოლუციის
ვართ შიკრიკები!

მისი სხეულიც
გაფუქდა
ფაფუკ და მსუქან კერძებისაგან.
იქედან,
სადაც მით უფრო ვეზივლებით
რამდენადაც მკვებრად იღვრება
ჩვენი სიმღერა
ქედვიცხელი სიმღერა ამბოხების!

ო, შემოგვევძღოთ ჩვენ, ძმებო და
თანამებრძოლონო!

და მაინც...
ყოველგან, ყოველგან, ყოველგან,
სიმღერა მთარღვევს გუბეთა სიზრქეს,
და ყელზემარ თული სცემს
სიმღერა ურტყამს,

2.
„საიდან მოველით ჩვენ?“
იქედან,
სადაც ჩვენს კბილებთან უჭირავთ
რქვოლვერი,

სცემს.
თითქოს იღვრება თუჯი ელვარე ნაკადათ
ოოოო ველეზისკენ აღდებები მიჰკრიან
მრისხანე ყოყინა
ახალი სიმღერები,
ქუჩა-ქუჩა მსოფლიოს ემუქრებიან:
„წითელი ვედლიზგო, გესალმებიან შენ
პროლეტარები“

იქედან,
სადაც მღვდლები გვობრუბენ სულს
საკმეველით,
იქედან,
სადაც უმუშევართა მილიონები ნაგავში
ეთრვიან

„ყველა ბურჟუები—ლიფლიფებზე“
„მუშათა დროშები—მუქწითელი“
„ხალხო, წინ, ამბოხებისაკენ“
„შაშხანა ჩვენს ხელში არ იძლევა
ცდუნებას“.

სადაც მარცვლეულის მთქვის გვერდით,
სადაც ნახშირის მთების გვერდით
აკანკალებული მშვიერი ბავშვები სტირიან!
სადაც მიაბიჯებენ წითელი ფრონტლები,
იქედან,
სადაც მიაბიჯებენ ინგლისელი მემალა-
როელნი,

თქვენ, ახალო სიმღერებო!
მრისხანე მოწოდებანო,
მოსკდით ვით ზვავი,
დაშალეთ იგა—
ძველი სიმღერები,
თელგამის ხვავი!
ვიპც გუას გადავიჭრით
ის—

იქედან,
სადაც მიაბიჯებენ ინდოეთის მემამოხენი,
იქედან,
სადაც მიაბიჯებენ საკო და ვანცეტის
შვილები

ვიწ შესძლებს უარწყოს,
ვინ გაჰბედავს უარწყოს,
დირს!

იქედან,
სადაც სულდაუთქმელად სცემენ ბარაბანს
ახალი ომისას,

იქედან მოველით ჩვენ,
სადაც სულდაუთქმელად სცემენ ბარაბანს
ახალი ომის საფანტებად,
საბჭოების წინააღმდეგ მიმართულ ომის!
იქედან მოველით ჩვენ,
სადაც მრისხანე მოწოდება,
ახალი სიმღერები
ქუჩა-ქუჩა მსოფლიოს ემუქრებიან,
სადაც ჩვენი რკინით დახვანილი ვიქნებით.
თუ ხმამაღლა ვიმღერებთ სიმღერას
ამბოხების.

3.
პიონერო, ასწიე
ხელი
პიონერო, გვაჩვენე
მბრწყინავი თვალების შუქი!
პიონერო, შემოგვახვიე
პატივსაცემი
შენი თბილი გალსტუკი
ყელს შემოგვახვიე.

კომკავშირელო,
საბრძოლო რიგებში ჩადექ!
ჩვენი სმენა
მოითხოვს მაგვარს
შენს ამაყ სიმღერას!

დამკვრელო!
სანამ საქმეს დაათავებდე,
დაშკარი კვლავ,
ორკეტქ!

დაშკარი
მედგარად,
რომ ხუთწლელი
შესრულდეს
ოთხწელს!

წითლარმიენლო!
მიეციოთ სალამი:
„სმენად“ დგას თქვენს წინაშე ყრილობა!
ჩვენც გაძღვეთ სალამს!

ჩვენ—
ტყვიისებური სიტყვათა
ვართ ფრონტლები,
მუშური სიმღერის
დამკვრელები,
ჩვენ, მომღერლები,
მსოფლიო რევოლუციის
ვართ შიკრიკები!

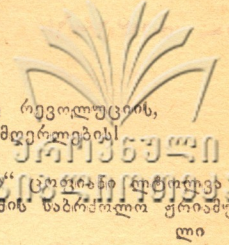
ო, შემოგვევძღოთ ჩვენ, ძმებო და
თანამებრძოლონო!

4.
აი—
გერმანელნი
„ესსენის შტურმი“ არაერთხელ მათ ვანი-
ცადეს,
შტურმზე ისინი კვლავ წავლენ მრავალგზის
მათი სახენი ენთებოდენ და სცადეს,
როცა იღვენ პირისპირ იარაღის წინ—
გემავრებათ „გუნებარე რური“ სადარა-
ჯოზე.

მათ არ სურთ, რომ აშთობდეს „ლიუფიტი“
ჩვენს საუკეთესო ამხანაგებს.
მათთვის ცნობილია „ომი“ სისხლში და ტა-
ლანში,

და თუ სიტყვა,
უღრან დამეთა შორის
იელვებს იარაღად მათ ხელში,
„ყველაფერი სხვარიგ იქნება, ყველაფერი
იქნება სხვარიგ“.

ლი უ ც ი ო ნ უ რ მ წ ე რ ლ ე ბ ს

ეს ყვილი მთელს მსოფლიოს სძრავს და მოუწოდებს მუშებს კავშირისაკენ!

აი—ფრანგები,

რომლებმაც პირველად კვამლსა და ცეცხლში

ქმური ხელი გაუწოდეს სხვებს!

რომლებმაც დაიძახეს პირველად ამ „ცეცხლში“:

„კმარა მოთმენა ომის წამებათა!

კმარა ქმების ცხრილვა ტყვიებით!

უდიდეს კომუნის შვილიშვილთა

პოტიება და კლემანის მემკვიდრეთა!

სანგრებს წესოდ,

შრანგელების წვიმით დახველებულ ევროპაში,

გაზების ბოროტ ნისლში,

იმათ პირველად გაიგეს—

ლიბკნეხტის სახე,

ყველა ქვეყნების

მუშათა ქმურობა!

პირველად ფრანგებთან

შავსღვავზე

გამოჩნდა ამბოხების დროშათა ალი,

ფრანგებმა მისცეს მსოფლიოს

მქუხარქ და მრისხანე სიმღერა

„ინტერნაციონალი“.

მიიღეთ ფრანგები!

იყავით მათთან ახლოს!

ახალ შეტევათა გრგვინვაში

ძველ პარიზს

მაგარ ფრიგიულ თაღფაქს მიახლიან!

ამერიკელები!

ცეცხლის და ფოლადის მრისხანე ქმები,

მოშავალი ბატონები პიტსბურგის,

მათ, როგორც „ჯიმში სიგვინსს“, გამოუყ-

ლიათ წამების

წლები!

მათ იმღერეს „120.000.000“

მათი ძმა—

ჯონ რიდი,

რომლის „10 დღე“

შესძრებს მთელი მსოფლიოს ჯგებირი,

კვლავ შესძრავენ მას

ფესვამდე!

მრისხანე ქმები ცეცხლის და ფოლადისა!

პოლონელები!

მეზობლად, გვერდით, იბრძვიან ისინი,

და ილაგავაწყვეტილნი მილასლახებენ ვარ-

შავის ჯურღმულელებში,

„მე ვსწვავ პარიზს“,—ამბობენ ისინი,

მაგრამ ნამდვილად

სწვავენ ვარშავასაც!

მათ ზომ საბჭოელისაკენ ერუკებიან უწი-

ნარეს,

და პირველნი ისინი დასცემენ ყოფინას:

„კმარა! უკანვე! ტყვიები პანებს!“

ჩინეთი!

სადაც ხელახლა მიაბიჯებენ საბჭოთა მებრ-

ძოლნი,

სადაც სოფლადენ ბრინჯის მარცვლეულს

შესძრუნებულნი

„ამბოხების“

და ამომავალ მზის

ელვარე სხივებით!

სადაც მწვანე მდინარენი ცეცხლზე ლაპლა

პებენ,

სადაც კანტონი გაბრაზებით კბილებს ახრ-

კილებს და მსოფლიო სტრასსუფლებების მოგონებით!

ინდოეთი!

უძველეს განგაში—ენება ახალი!

უცხო ფრინველები

ახველებენ ბომბებით..

პირქუშ დუმილში

იშუქრება ყუმბარებით

ნიადაგი ბომბების..

ინგლისელები!

ლონდონის ირგვლივ ბრწყინავენ დამით

თვალეში,

და მოკიანთე სხივებად

აძლევენ, აძლევენ კოლონიებს ნიშანს—

ამბოხების თამაშად ერთბაშად ამართან

ფქრღვანი და თითრი ხელები:—

დაე, ხანძარმა შთანთქას მსოფლიო..

მაღიარები!

სადაც იწვოდა ტისა და „ტიხა იწვის“

სადაც ბარიკადებზე

მღეროდენ ქებას

დამსოფლიო საბჭოების,

საბჭოთა მოზარდი მთების სტრასსუფლების!

საცა იარაღის წინააღმდეგ

იარაღის წყევლად,

ჩაგრულთა სიმღერა მქუხდა ტყეობაში,

საცა წინასწარ გვაჩვენეს—რა ელის ევ-

როპას

თუ გადაწყდება ის ომის სახით,

თქვენს წინააღმდეგ მიმართულ ომში!

ჩეხელები!

ნაშიერნი ამაყ ტაბორიტთა!

გესლან სიცოცხლეში კლადნო და კუნძულები

აწყობენ მათა ამბოხებას,

და

შავი გრიგალით ირთვება ალი

რომ „ჩვენი რესპუბლიკის“ წვირიანი დრო-

შა

დასწვან,

დაფლითონ,

ჩამოხიონ ზეცას მარადის.

ირლანდიის გამთოშველ ყინულებიდან

არაბეთის მცხუნვარე სილიდან,

ამერიკის პრერიებიდან,

გადაქრულ საპატიმროებიდან,

მოვეშურენით ჩვენ აქეთ!

და ბოლოს—

პირველად ჩვენს არმიაში!

უკანასკნელ მიჯნაზე მოვიგონეთ ისინი,

უკანასკნელზე—შეიძლება მითომ

რომ შორს ვიყუეთ მათგან,

მკერდს კი მივიკრათ—

მომღერლები საბჭოთა ქვეყნის!

თუ თვალქს დახურავ—

ანათებენ წყვდიადში ცეცხლოვანი

ურალის მაღალი ღუმელები,

და სტალინგრადის ტრაქტორმშენი,

და ველები „გიგანტის“ ფრთები,

და დენპროპოვსის ელექტრო-თვალეები!

და ასე ამგვარ ენთუზიან ჩვენს წინ,

როგორც კი დახურავ თვალეებს,

სიმღერები ელვარე რევოლუციის,

ხმები საბჭოთა მომღერლების!

და „მთავარი ქუჩის“ ცენტრალურ ქუჩაში

და სამოქალაქო ომის საბრძოლველ ქორაშუ-

ლი

და ის,

ვინც „მთელი ხმით“ ჰქუხდა, პირგამხილი,

და ელვარე ამბოხში დაიწვა,

და ისიც—

ვინც პირველმა ბჭკარებაში გადააღწია

აჯანყების „რეინის ნიაღვარი“,

და ის,

ვინც რობიციის სახე მოგვცა

ვინც „შვილი დღე“ გვაჩვენა

და ის,

ვინც ჩაძაგეს ხელს ართმევდა

მებრძოლი მღერალი „ამბოხების“...

მოროცკა!

მეგობარო!

ჩვენ გხედავთ შენ,

როგორ ხტირი საკუთარ ცხენზე,

და ამზარუნ შიშით აყვანილი

სიკვდილის წინ უცქერ

ვაწნათა ბოლოში

რომ კიანთობს მსკვსეულ მკრთალად

მომავლის იმედი—

ახალი სოფელი!

ჩვენ ვხედავთ „მღესავთ“,

საცა ხმურობს ეს სოფელი

და იზრდება, რომ ქალაქს შეერწყოს,

შეერწყოს ისე, რომ ხელი გადახვიოს

რკინის და მარცვლეულის მარადი ალერ-

სით!

„ლიანდაგი გუგუნებს“—

და ყველას, ვინც ფულის უღელ ქვეშ

კვენის

უჩვენებს ვიღაც აღმოსავლეთზე,

„ცემენტის“ ხვავი რომ არის ხელის გულ-

ზე!

რეფლექტორის ქვეშ, სინათლის სიზრქეზე

ელვარებს

„დიქტატურა“...

ლიტერატურის დროშაზე

თქვენ დასწრეთ ფოლადის სიტყვა

„ლიტსადარაჯოზე“.

ასე მაღლა გქტიროთ ეს ალამი,

პერეკობისა და ხუთწლედის ძენო!

მოგესალმებით საბრძოლო ლექსებით

მებრძოლნი მსოფლიო სამოქალაქო ომის!

ჩვენ ვხედავთ, თუ როგორ, ცეხლისა და

სინათლის გრიგალში,

ფრიალებს ფრთები მსოფლიო საბჭოის!

უკანასკნელ მიჯნასთან მდგარნი ხართ,

უკანასკნელთან—შეიძლება მითომ

რომ ახლოს ვართ ჩვენაც

და მკერდს მივიკრავთ!..

პიანეტო, ასწიე

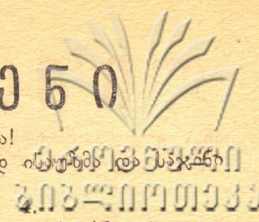
ხელი...

კომკავშირელო,

რიგებში ჩადექ...
დამკერელო,
დაჭკარი

კვლავ ერთგვის...
სარტოპონი!
შენდება მსოფლიო რევოლუციური ქა-
ლაქი
გახსენ ალერსიანი მკერდი,
მიგვიკარ გულზე
მსოფლიო რევოლუციის მომღერლები!
სთარგმან აპ. ბაჟმედიანამ.

მეჯინიზე დანიელ კერესტენი

1.

შებნდებისას ეზოში უანდარმი შემოვი-
და; ნელი ნაბიჯით გადმართა ის კანცე-
ლარისაკენ; მიუახლოვდა თუ არა კარს,
მხრიდან თოფი გადმოიღო, მოიმარჯვა, კა-
რი დააკაუნა და შიგ შევიდა, ჯერ რა-
ღაც წარჩურჩულა მმართველს, შემდეგ კი
ორიგინი გაეპართენ საჯინბესკენ, სადაც
დანიელ კერესტენი უვლიდა ცხენებს.

— აქ მოდი, კერესტენ! — შესძახა მზარ-
თელმა.

ვაისმა ფეხის ხმა, და გამოჩნდა მეჯინი-
ბე, უანდარმის დანახვაზე მოხუცს შვა-
ურყოლა და შემინებულ თვალში მოელ-
ვაჩე ლულას მიაყრა.

— თქვენ ჩემთან წამოხვალთ! მიმარ-
თა მას უანდარმმა.

მოხუცი მსახური გაშეშდა, მიაჩერდა მას,
— მე?

— დიას, თქვენ! ჩქარა!

მოხუცმა მეჯინიბემ, დანიელ კერესტენ-
მა გამოხედოვით იცოდა, რომ უანდარმ-
თან ლაპარაკი ამაო იყო, იქვე შეტრიალ-
და, აიღო თავისი ძველი ქურქი, ჩექმის
ყელში ჩაიჭრა ყალიონი და მოემზადა წა-
სვლელად.

უანდარმმა ხელი გაუწოდა მმართველს
გამოსამშვიდობებლად.

— პირუტყვს რა ვუყოთ? — იკითხა და-
ნიელმა ნელი ხმით. — საქმელი კი არ და-
მიყრია ჯერ, — დაატანა მან.

— არა უშავს რა, მოვახერხებთ რასმე! —
მიუგო მმართველმა.

მოხუცის მიმართ რაიმე განსაკუთრებული
ზომების მიღება საჭირო არ იყო. ქოთაკი-
ვით მონა-მორჩილი მიჰყვებოდა ის უან-
დარმს. მიდიოდენ ჩუმად, უსიტყვოდ, მოხუ-
ცმა კარგად იცოდა, რომ მას უანდარმი არ
დაუწყებდა საუბარს, უანდარმი სრულიად
ახალგაზრდა კაცი იყო და უნაყოფად ასრუ-
ლებდა წესებს.

ქონების წინ მიწაზე მსხდომმა გლეხებმა,
შემინებულ თვალში გაიყოლეს მიმა-
ვალთ. ამ გლეხებმა კარგად იცოდნენ, რომ
ყოველგვარი შეკითხვა ზედმეტი იყო. მხო-
ლოდ მდებარე გამოიჩინა გამხედობა, და-
არღვია არსებული წესები და მეგობრულ-
ლად მიესალმა უანდარმს, რომელმაც ხე-
ლის გაქნევით უპასუხა.

უცვვე გვიან იყო, როცა დანიშნულ ადგი-
ლს მივიდნენ. უანდარმა ვახმისტრი ვახ-
შვად იჯდა და ვიღაც მორჩებოდა, მოსუ-
ლები კართან ალოდინა, როცა ვახშამი გაა-
თავა, გარეთ გამოვიდა, მიუახლოვდა მო-
ხუცს, ჭაღარა წვერ-ულვაშზე მიაფურთხა
და თან უბრძანა იქვე მდგომ უანდარმს:

— ჩაავდეთ!
ახალგაზრდა უანდარმმა კერესტენი საკან-
ში შეავლო და საჩქაროდ გამოიდა იქაუ-
რობას.

2.

მეორე დღით, საათის რვაზე, დანიელი
დაკითხვაზე გამოვიყნენ. მოხუცს წვერ-
ულვაში საცვე ჰქონდა თივით, თან ისე
სტკიოდა ფეხი, რომ ველარ სდებოდა ნაბა-
ჯებს, მიუხედავად ამისა დაშვილებით უც-
დიდა, თუ რა უნდა მომხდარიყო.

— სახელი? — შეეკითხა ვახმისტრი.

— დანიელ კერესტენი!

— 56 წლისა, მეგრული ლინშტეინის მა-
მულში, კოლიანი, უმიწაწყლო, არა?

— დიას, უმიწაწყლო! — გაიმეორა მოხუ-
ცმა.

— ბავშვები გყავს?

— ოცეხი მყავდა, სამი გარდაიცვალა, ორი
მუშაობს მახლობლად მამულში, ერთი კი
უგზო-უყოფად დაიკარგა.

— სად, და როგორ?

1916 წ. ტყვიან ჩაუტარდა რუსებს. უკა-
ნასკენელი წერილი გამომიგზავნა 1918 წ.
მას შემდეგ არა ვიცი რა მის შესახებ...
გარდაიცვალა.

— ვინ გითხრა, რომ გარდაიცვალა?
— არავის არ უთქვამს, მაგრამ, თუ კი
საჩუქრო შეილი ცხრა წლის განმავლობაში
თავისი მდგომარეობის შესახებ არაფერს
მოსწერს მშობროებს, ცხადია, გარდაცვლი-
ლია, განა ჩვენები ცოტანი დაიხოცენ ცამ-
ბირში?

— როდის მიიღეთ თვენ მისგან უკანას-
კნელი წერილი?.. ან რა ჰქვია თქვენს
შვილს?..

— დავითი!.. 1918 წ. გამოგზავნა უკანას-
კნელი ღია ბარათი!

უანდარმა ვახმისტრი ადგა, მიუახლოვ-
და დანიელს, მრისხანედ ჩახედა თვალოებში
და ერთი მაგარი სულა გაართვა.

— გაიმეორე, როდის მიიღე მისგან უკა-
ნასკენელი წერილი?

— მხოტვმა მორჩილებით თვალი ძირს და-
ხარა, დასვრალი და დაკორძებული ხელი
ლოყაზე მიიფარა და გაიმეორა:

— 1918 წელს!

— არ გაბედა ტყუილის თქმა, შენ მას
შემდეგაც ბევრჯერ მიიღე წერილები.

დანიელი ვერ გამოკვდილიყო, ცოტა
— სიჩუმას შემდეგ კართით მოიწმინდა
ასისხლიანებული ცხვირ-პირი და ლულუ-
ლით დაატანა:

— 1918 წ. იყო უკანასკნელი წერილი.
ამის თქვენ დაგდასტურებთ ყველა ჩემი
ნაცნობები, ვინაიდან ყველა წერილი უწი-
ნარეს ყოვლისა კანტორაში მოდის.

ვახმისტრმა მრისხანედ გადახედა იქვე
მდგომ დარაჯს, პაპიროსს მოუყარა და ღია
ფანჯარაში გააბოლა.

— ამრიგად, შენ წერილები არ მივიღე?
— მაშ არ იცი, თუ რა შეილი ბრძანებდა
შენი დავითი?!

— არაფერი ვიცი!

— არ იცი, რომ ის ცოცხალია?

— არა!

— მაშ კარგი. ცნახოთ, გამოვარკვევთ!
უანდარმა ვახმისტრი შეუდგა ოქმის
შედგენას. მოხუცი თავს იპტერედა, მაგ-
რამ ვერ გამოკვდილიყო, თუ რას ნიშნავ-
და ყოველივე ეს.

— მოაწერე ხელი!

— წერა არ ვიცი!

— მაშ საში ჯგვარი მანც დაუხვი, შე
პირუტყვო, აი, აქა... 8.

სალამოს მოხუცი განათავისუფლეს. მი-
მე ფიქრებში გართული მიეშურებოდა ის
შინსაკენ. ისე გაუტაცა ოცნებას, რომ
ველარ აწმევდა თავის ახლო მეზობლებ-
საც კი, რომლებიც გზაში შემოხვდნენ და
შემინებულა თვალებით ქურდულად შეს-
ტკიროდნენ მის დალოურჯებულ სახეს.

ქალბებაც კი ვერ გაბედნენ შეხმაურება.
იმით კარგად იცოდნენ, რომ მოხუცი ახ-
ლა უანდარმა სამხართველოდან მოდიო-
და და არჩიეს არ ჩარეულიყვენ მის პირად
საქმეში.

ყოლი შინ დაუხვდა. ის იჯდა ლუმელ-
თან და კარტოფილს უხეხვდა.

— გამოვიშვს? — შეეკითხა დედაბერი.

— როგორც ხედავ... დავიკანცე, გუშინ
სალამოს აქეთ არაფერი მიჭამია.

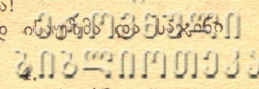
— რა უნდოდათ?..

— დავითის შესახებ დამკითხეს. მე ვუ-
თხარა, — ომის შემდეგ არაფერს იწერება
მეთქი, არ დაიჯერეს, ვახმისტრმა მითხრა
სტყუიო. შენ არ ამბობ, თორემ ის შემ-
დგომაც გწერდა... უკაცრავად მეთქი, მე
უკეთ ვიცი... 1918 წ. შემდეგ არც ერთი
სტრიჟონიც არ მინახავს... თუ კი ის ცოც-
ხალია ეტყობა, დავაიწყებდი მეთქი.

დედაბერმა ძირს დადგა კარტოფილით
საცვე ქოთან, ლუმელს შეუკეთა და დაი-
წყო:

— დღეს აქ იყო ახალგაზრდა უანდარმი,
რატაც ეძებდა, ყველაფერი გადააქოთა...
გაჩნრია ოთახი, სამხარეულო და საკუ-
ნაოც კა... რათა ხარ ეგრე დასასხლიან-
ბული?!

— ვახმისტრმა მცემა!
დანიელმა საჩქაროდ იპტერედა და
ბოსაკენ გასწია.

გავიდა თვეზე მეტი, უანდარმი ისევ გა-
მოცხადდა.

— თქვენ ქალაქში უნდა წამომყვეთ უან-
დარმთან! — განაცხადა მან.

მოხუცმა ასევე აიღო თავისი ძველი, და-
კონკალი ქურქი, გაიხადა ჩექმები, ყელე-
ბით ერთი-მეორეს მიაყრა და მხარზე გა-
დაიგდო.

— ასე უფრო ადვილი სასიარულო იქნე-
ბა, — უთხრა მან უანდარმს.

შემდეგ ცოტაოდენი პურა და შექამარი
გაახვია, ცოლს უთხრა ქალაქში მივიღია-
რო და უანდარმს გაჰყავა.

დედაბერი იდგა ზღურბლთან და შეს-
ტკიროდა მიმავალ, მას ტუჩები აუცახ-
ცახდა. ტირიდა უტრემოლდ... ის, ის იყო
სამხარეულოსკენ უნდა შემბრებულყოფო,
როცა მას მოაძახა ქმარმა:

— კარგად მოუარე პირუტყვს, აბა, შენ
იცი!

ქალაქი ექვსიოდე კილომეტრზე იყო...
გზა სწორი და კარგი. ვახანხულის მშვე-
ნიერი დღე იდგა... მზე ანათებდა არემარ-
რეს და ათასგვარ ფრინველთა ურამული
ავსებდა გარემოს.

დანიელი ჩუმად მიჰყვებოდა უანდარმს
და, როცა მეზობელი გლეხები შემოხვდე-
ბოდნენ, ქუდზე ხელს მოიკიდებდა, სულ
იმის ფიქრში იყო, თუ რა მოელოდა ქალა-
ქში... ალბად გამოძიებელიც მცემს... ან
რას ნიშნავს ყველაფერი ეს?!

— მე თვითონ ვიხსენებ იმ ციმიბრში, —
უეცრად წამოიწყო უანდარმმა, — იქიდან არ
იწერებინა წერილებს, იქ ყველანი კომუ-
ნისტები არიან, წითლები...
— წითლები?!

— უღმერთობები, ყაჩაღები!

— ყაჩაღები? ახლა კი გასაგებია, თუ
რატომ არაფერს იწერება!

— გასაგებად კი ძნელი არაა, მაგრამ
იქნება მოგწერა რამე? — ღიმილით დაატანა
უანდარმმა.

მოხუცმა ნაღვლიანად გაიქნია თავი.

— აი, თურმე რა გამოვიდა მისგან... მა-
რთალი უნდა გითხრა, რომ ისეთი ბეჯითი
და მუსყავით ბავში იყო... აი, თურმე რა-
ტომ არაფერს იწერება...

უანდარმმა პაპიროსი მოუყიდა, გააბოლა
და ჩუმად წაიხრჩულა:

— ამბობენ იწერებოდაო, მხოლოდ თქვენ
გეშინიათ გაამხილოთ, რომ არაფერში გა-
ცტრიონ...

— რაში?

— თქვენი შვილის საქმეში!

მათ წინ შეეფეთა ცხენოსანი ახალგაზრ-
და. უანდარმი მიესალმა, ცხენოსანმა თავა-
ზიანი სალაში მისცა და მიაძახა:

— სალაში გადავიცე დავითს. ელოდეს ჩე
მგან საჩუქრად ბაჭარს.

ეს იყო მემაბულის შვილი.

— რა საქმე აქვს ასეთი ჩემს შვილს?

უანდარმმა უპასუხა გასწორა.

— ისა, რომ ის კომუნისტი. ის დაბრუ-
ნდა ხალხის ასაჯანყებლად... მაგრამ ჩვენ
ის შეგვიპოვია. ჩემი კეთილი რჩევაა, მო-
ხუცე: თუ გინდათ შვილად იცხოვროთ,
სთქვით, რას გწერდათ...

მოხუცს თვალთ დაუბნელდა.

— მაშ აქ იყო? შესაძლოა ეს? სადღაა
ახლა?

— საპატიმროშია! — უპასუხა უანდარმმა

მოხუცმა მძიმედ ამოისუნთქა და ხმა გა-
კვიდა. ცოტა ხნის შემდეგ ბუზლუნე დაი-
წყო:

— სამშობლოში დაბრუნდა და არც კი
მოკითხა მოხუცი მშობლები... დავიწყა
მშობლები დედა-მამა... მოდი და, ამის
შემდეგ დაგაპატიმრონ მის მაგივრად, გცე-
მონ, დავტანჯონ და საპატიმროში ჩაგყვან...

პერიკლი აკლავს პირუტყვის მოყვას, პატრიონი მართველი კი ყოველთვის უკმაყოფილოა... რა ესაქმება, რაში ეკითხება მოხუცი ცოლქმრის შრომა და ჯაფა.

შუაღღე იყო, როცა ისინი სასამართლოში მივიდნენ. მაგიდასთან იჯდა გამხდარი, უფერული კაცი. ეს იყო გამოძიებელი. დაწყდა დავა, უანდარშთა ვახმისტრი-ვათ ისიც მიმართავდა ათასგვარ წრიკებს, რომ რაიმე ხელმოსაქმიანი ცნობა წამოსცდენოდა მოხუცს.

პასუხი კი ერთი და იგივე იყო: — 1918 წელს მივიღეთ უკანასკნელი ბარათი, მას შემდეგ კი არა ვიცით რა, თქვენი აღმატებულება.

— ჰმ... წყველო გლეხთქვე... თქვენ სულ ერთსა და იმავეს გაიძახით... ყველანი ერთი მეორეს მხარეზე ხართ.

— იმიტომ, შერი ჭირიმე, რომ ეს აუცილებელია გლეხი გლეხთან. ასეთია წესი. სხვა რაღა შემიძლია ვთქვა იმ შვილის შესახებ, რომელიც არ ვიცი, მკვდარია თუ ცოცხალი.

ან სიტყვებზე მოხუცი შემოტრიალდა და მიაჩერდა მის უკან მდგომ უანდარშს, თითქმის თანაგრძობას ელისო, ისე ჩააცქიდა მას თვალუბში.

— თქვენი შვილი დაეხეტებოდა ამ მხარეში და მცხოვრებლებს უქადაგებდა კომუნაზმს... ის აქ იმალებოდა.

— ზე ეს არ მინახავს.—სთქვა კერესტენმა. ის ჩვენთვის გარდაცვლილი ბავშვა.

გამოპიეცებლა ბრძანა შემოეყვანათ შვილი და წაეყენებიათ მოხუცისათვის.

მოხუცი შიშმა აიტანა, კანკალი დააწყებინა.

— ნეტავ რა იქნება?—ფიქრობდა მოხუცი, — სულ მართლა იმ გახრწნილმა შვილმა იცოტა და დაიწყო მტკიცება, თითქო მას ჩემთან კავშირი ჰქონდა.

მოხუცს მოაგონდა აგრეთვე, უანდარშთა ვახმისტრმა რომ სილა გაართვა და ცხვირადან სისხლი ადინა, ხელი ასწია და ინსტანტიურად სახეზე მოისვა.

— თუ ის—ფიქრობდა ისევ მოხუცი,— ყაჯღაზი გაერია და ხალხს უღმერთობას უქადაგებს, ალბად, ისლა დარჩენია, რომ ამ ხიფათში მშობლებიც გააბას.

ოთახში შეგვიყვანეს მადალი, ქერა და ხუფთად ჩაცმული კაცი...

პატრიარქმა ირგვლივ მიმოავლო თვალი, უეკრად შეაჩერდა მოხუცს, შემდეგ ისევ

თვალში აარია და გამოძიებელს მიუბრუნდა.

— აი, ყოჩაღ... გაიფიქრა თავისთვის დაწულმა.—ოოგორს გამოიყურება... არ ვარგა, რომ მეც მაგ საქმეში გამხვია, მაგრამ როგორ იციან იმდენად გულცივი და ბოროტი იყო ადამიანი, რომ უდამაშულოდ მოანდომოს სხვისი დაღუპვა. აი, ახლა საცა მოპყვება ტყუილს, ვინ იცის, რას იტყვის ჩემზე... დაბოლოს მეც ჩამომხარხოზენ მასთან ერთად. სხვა რაღა იქნება...

გამომძიებელმა იკითხა: — კერესტენ, იცნობთ თუ არა თქვენ ამ კაცს?

პატრიარქმა ისევ გადახედა მოხუცს და თავი გაიქნია.

— არ ვიცნობ და გიმეორებთ, რომ ჩემი გვარი კერესტელია და არა კერესტენი.

— კარგი... მაშ თქვენი სახელი?

— იმპრე!.. მოხუცმა ხელები ააპყრო და დაიყვირა: — ჩემს შვილს კი დავითი ერქვა, ის სრულიად არ ჰგავს ამ კაცს!

— ნუ მიშლით!—მრისხანედ განაცხადა გამოძიებელმა და განაგრძო შეკითხვა: — დაბადების ადგილი?

— პეჩი!—იყო პასუხი.

— ვის იცნობთ თქვენ იქ? თქვენი გვარი იქ უცნობია?

— მე კი აქ, მახლობლად კიშ-სოლოკში დავიბადე,—აღტაცებით განაცხადა მოხუცმა.

— ჩემს პირველ ჩვენებაში ვამბობდი, რომ მამაჩემი იყო სამთომადრო მუშა პეჩის რაიონში... იქვე ვუჩვენებდი, რომ ის გარდაიცვალა ძალიან ადრე, მე კი დავერჩი სრულიად უსუსური ბავში და ვიგრძობოდა პუდაპეშტის თავშესაფარში... არაფერი მაქვს საერთო ამ მოხუცთან და არც კიშ-სოლოკთან, დამშვიდებით და დინჯად განაცხადა პატიმარმა.

ამ სიტყვებს მოჰყვა უწყნარო, ქუჩური გრენბა. გამოძიებელი მუშტს ურტყამდა მაგიდაზე, ცალ ხელში სახაზავს ატრიალებდა, მაგრამ უცნობი წარბ-შეუხრცლად იდგა და არ ნებდებოდა.

— მე არ ვიცნობ ამ მოხუცს და არც მინდა გაერო ამ საქმეში, რომელშიაც მას არავითარი მონაწილეობა არ მიუღია. მე არ ვიცნობ მას, ის არ არის ჩემი მამა.

მოხუცი სიხარულმა აიტაცა, რა საუცხო-

ვი ყნაწილა. აი, ნამდვილი პატიოსანი და კეთილი ადამიანი.

— მაშ ეგრე! დამაცადეთ, მე გამოვიყვანო თქვენ სწორ გზაზე.—დაიღრიალა და მომძებელმა და იქვე მდგომ უანდარშს ანიშნა გაეყვანა პატიმარი.

პატიმარმა გასვლისას ხელი ჩაიქნინა და ჩაილაპარაკა:

— რა გინდათ გამოვესტყუოთ, ეშმაქმაც ნუ იცის თქვენი თავი და ტანი.

მოხუცი მოსჩერებოდა გამოძიებელს, რომელიც სიბრაზისაგან ტუჩებს იყენებდა.

— ამრიგად, ბებერო გაიძვირავ, არ გინდა გამოტყდე, არა?

— რაში უნდა გამოვტყდე? ის არ არის ჩემი შვილი, მე მას პირველად ვხედავ ჩემს სიცოცხლეში...

საღამოს მოვიდა ორი ახმახი ჯაშუში, ხელი წაავლეს მოხუცს და პოლიციაში წაიყვანეს. პირველად მას ზრდილობიანად ეპყრობოდნენ, ვიდრე საუბარი საერთო საკითხებს შეეხებოდა, როგორცაა, მაგალითად: ხელობა, საცხოვრებელი ადგილი, წლოვანება და სხვა, მაგრამ როცა მან განაცხადა: უკანასკნელად შვილი ომის დაწყებისას ვნახეთ,—სასტიკად სცემეს.

ცემისაგან მოხუცს მთელი სხეული დაუწყულდა, თავი საშინლად დაუმიძიდა, ბარბაცებდა და ისეთი ლურჯი სიშიგნე ამოხურთოდა თვალგვიდან, რომ სინათლეს ველარ ხედავდა.

— გამოტყდები თუ არა, ბოლოს და ბოლოს, შე საზიზღარო ქმნილება?—არ უსვენებდნენ მოხუცს.

მოხუცმა დაიწყო ლულულღით მტკიცება:

— რაში უნდა გამოვტყდე, თქვენო აღმატებულება, ის არ არის ჩემი შვილი. არა, და არა...

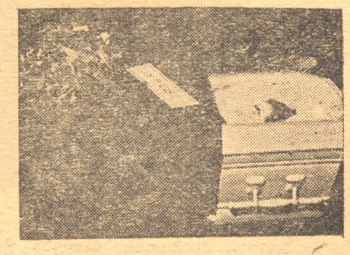
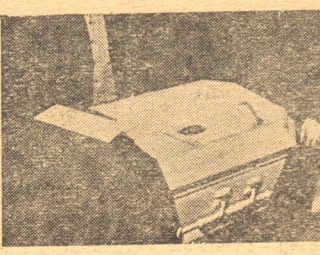
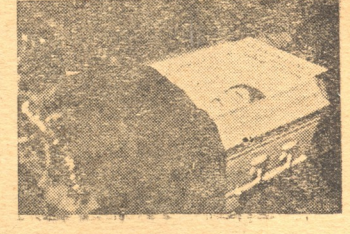
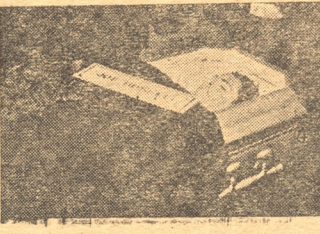
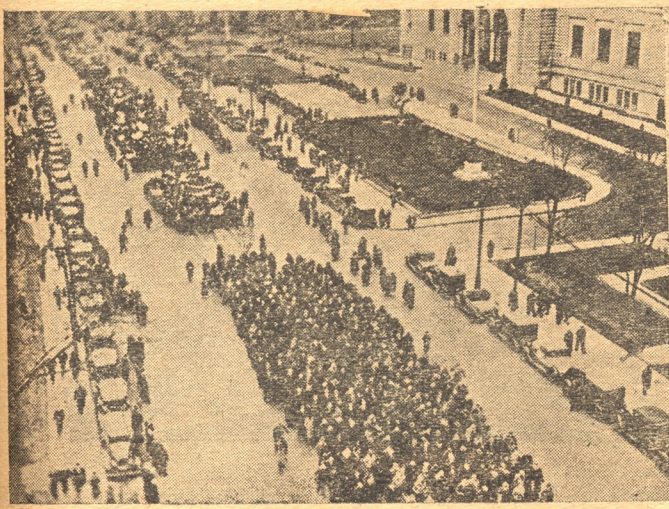
მეჯინიბე ორი დღე ჰყავდათ პოლიციაში, ბოლოს წაავლეს ხელი და ქუჩაში გამოაგდეს.

— დაიკარგე აქედან, შე ბებერო გაიძვირავ, შენა.. მხოლოდ გახსოვდეს: ფრთხილად, თორემ ჩვენ კიდევ მოგხახავთ, თუ საჭირო იქნება.

მოხუცი დიდხანს იდგა ქუჩაში და ვერ გამოერტყვია, თუ სად უნდა წასულიყო.

(დასასრული შემდეგ ნომერში)

თარგმანა კოლიო პბრამიანა.

ფორდის ახალი „მილწევა“

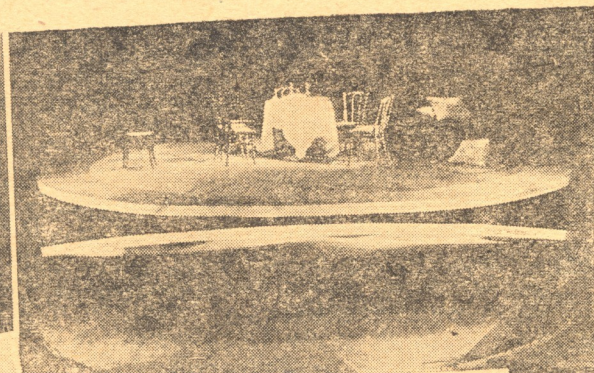
„მიწერი ლაშქრობის“ დროს დეტროიტში ფორდის ქარხნებში გაიფიციენ მუშები. პოლიციამ და ფორდის დაქირავებულმა პირებმა მოჰკლეს 4 მუშა. ბევრი მუშ დაიჭრა. მიწერი უმუშევრებს გაუმასპინძლდნენ სროლით და გაზებით. სურათი: მარცხნივ—დანოცილი მუშების დაკრძალვა პრიციის მსვლელობა დეტროიტის ქუჩებში; მარჯვნივ—დანოცილი მუშები; ჯობუსელ—უმუშევარი, ჯო იორკი—ამერიკის კომკავშირის ცეკას წევრი, კოლმან ლენცი და ჯო დებლაზიო.

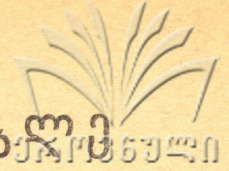
ქართული
სინკლიკატები

„მუნჯები ალაკარაკდენ“

ზევით: მსახიობი სათუნა ჭიჭინაძე—მირიაშის როლში (მეორე შემადგენლობა) ვ. ანჯაფარიძე — მირიაში (პირველი შემადგენლობა), ქვევით მარცხნივ: რეჟისორი დ. ანთაძე, პ. კობახიძე — იებისკიელ, შუაში: პირველი მოქმედების მაკეტი, შ. ლაშა-შიძე — დანიელ, მარჯვნივ: პიესის ავტორი გერცელ ბაზოვი და რუს. სახ. არტისტი ნიკო გოცირიძე — იშაი.

თბილისს მქნება კულტურის სასახლე

უახლოეს წლებში თბილისს შეემატება ახალი, უდიდესი მნიშვნელობის კულტურული დაწესებულება: თბილისის ექნება კულტურის სასახლე, რომლის აგების შესახებაც სპეციალური გადაწყვეტილება აქვს მიღებული საკავშირო პროფსაბჭოს.

საქართველოს პროფსაბჭომ თბილისში კულტურის სასახლის ასაგები პროექტის დასამუშავებლად გამოაცხადა საკავშირო კონკურსი. კონკურსი იყო, როგორც დახუ-

კონკურსიდან მოსკოვის ინჟ.-არქიტექტორთა ბრიგადას—ვასილიევის, კრილოვის და მურზავეცკის შემადგენლობათ. ორივე აღნიშნული პროექტისათვის გაცემულია პრემიათ შეიდ-ყვიდი ათასი მანეთი.

მიღებული ორივე პროექტის საბოლოო დამუშავება საქ. პროფსაბჭოსთან არსებულ საკონკურსო უიუბრიმ და საქ. პროფსაბჭოს პრეზიდიუმმა მიანდო საქ. პროლეტ. არქიტექტორთა ასოციაციას.

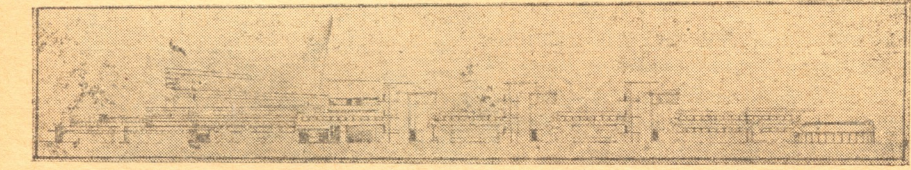
ური პირობება, თბილისის კულტურული პირობები, კარგად და მიზანშეწონილად გამოყენებული ბუნების პირობები, სწორადაა განაწილებულნი ცალკე ნაგებობათა თანმიმდევრობა, დაცულია ნაციონალური კოლორიტი თანამედროვე სოციალური ეპოქისათვის შესაფერისად, მაგრამ ამავ დროს პროექტს ახასიათებს რამოდენიმე წერილმანი ნაკლი:

არა საკაოდ არის დაშორებული საკულტურო შენობები, არაა დატოვებული ფართო გასვლელი შენობათა წრეებს შორის და არაა დატოვებული საკმაო ფრონტი მაყურებელთა დარბაზებში შესასვლელად..

მოსკოვის ბრიგადის პროექტს კიდევ უფრო მეტი დეფექტები ახასიათებს: აქ არაა დაცული არც ნაციონალური კოლორიტი, არაა მხედველობაში მიღებული სამხრეთის კლიმატიური და სეისმოლოგიური პირობები, კონსტრუქცია შერჩეულია რთული და ტექნიკური შესრულებისათვის საძნელო დასხვა.

ორივე აღნიშნული პროექტი გადაკეთებული იქნება იმ ვარაუდით, რომ კულტურის სასახლის საბოლოო პროექტი ყოველმხრივ უდეფექტო იქნეს.

კულტურის სასახლის აგება, რომლისთვისაც სამზადისი წელს იწყება, აგებული იქნება მტკვრის მარჯვენა მხარეზე საბურთალოზე და დაჯდება 4 მილიონ მანეთამდე.

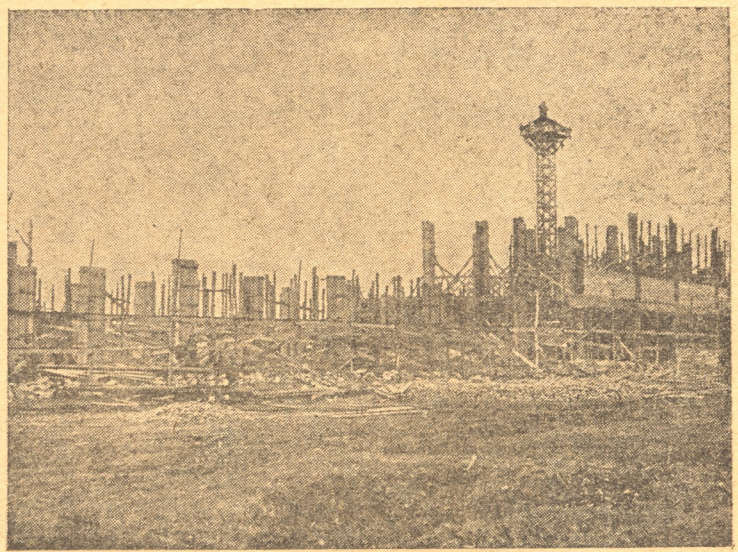
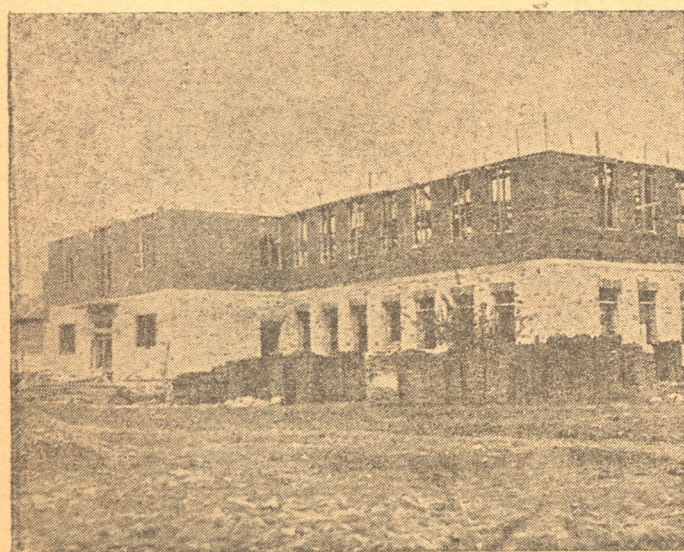
კულტურის სასახლის პროექტის ფასადი, რომელიც დააჯლიდოვეს საკავშირო დახურულ კონკურსზე. პროექტის ავტორებია, ინჟ. არქიტექტ. შ. თაყაძე და ინჟ. არქიტ. კ. მერაბიშვილი

რული, ისე ღია. დახურულ კონკ. წარმოდგენილ იქნა მხოლოდ 3 ღია კონკურსში 17 პროექტი. კონკურსში საუკეთესო პროექტების წარმომდგენლისათვის დანიშნული იყო რკა პრემია 7000 მანეთიდან დაწყებული 10.000 მანეთამდე.

დახურულ კონკურსიდან გამარჯვება ხვდა საქართველოს პროლეტ. ასოციაციის ბრიგადის (ინჟ.-არქიტექტ. — შ. თაყაძე, და კ. მერაბიშვილი) პროექტს, ხოლო ღია

საქართველოს პროლეტ. არქიტექტორთა ასოციაციის ბრიგადის პროექტში კარგად და მიზანშეწონილადაა გადაჭრილი კულტურის სასახლის აგების ყველა პრობლემა. სასახლის ყველა ნაგებობანი გათვალისწინებულია საბურთალოს მომავალ სოციალისტურ ქალაქის და დიდუბის და ლენინის სამრეწველო რაიონის მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილების თვალსაზრისით. მხედველობაშია მიღებული სამხრეთის კლიმატი-

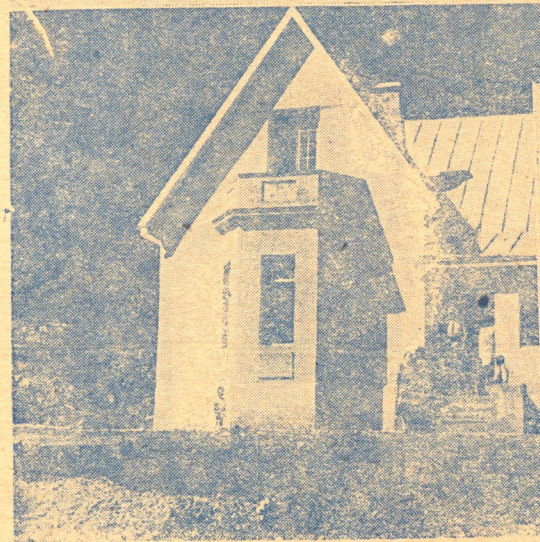
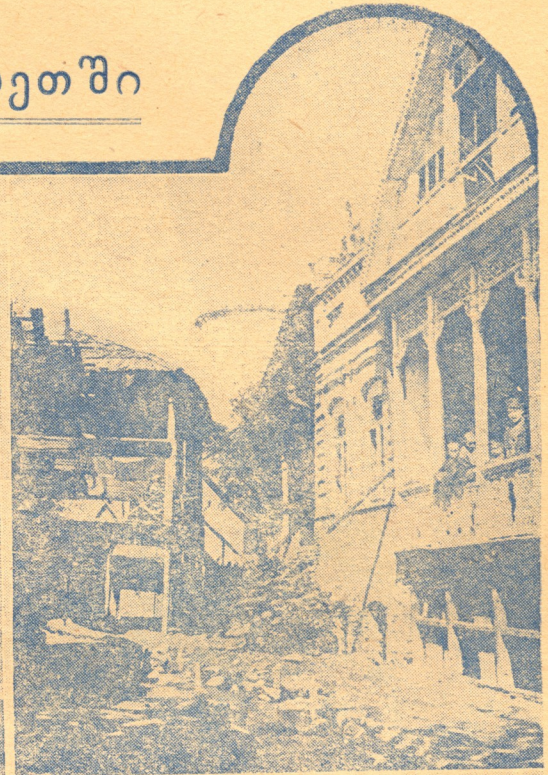
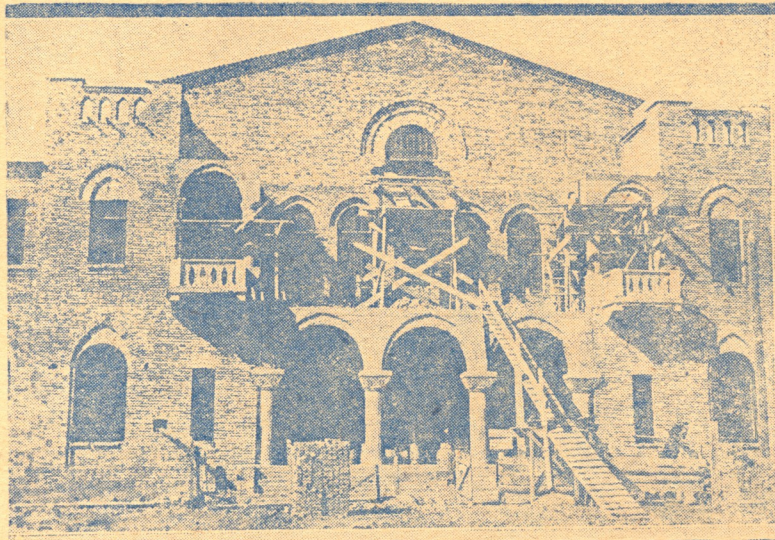
ზესტაფონის ფერო-მარგანცის ქარხნის მშენებლობა

მარცხნივ—ფერო-მარგანცის ქარხნის მუშათა კლუბის მშენებლობა ზესტაფონში, მარჯვნივ—ფერო-მარგანცის ქარხნის საღუმელე კორპუსის მშენებლობა.

აღმშენებლობა სამხრეთ-ოსეთში

ზევიდან ქვევით—კულტურის ახალი სახლი სტალინორში; დასასვენებელი სახლი სოფ. ჯავაში; კულტურისა და დასვენების პარკი სტალინორში; ძველი სტალინორი, სატუფო კომბინატა სტალინორში.

9/43

[Faint, illegible text at the bottom left corner]